

UiT Norges arktiske universitet

Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi - Handelshøgskolen

Should I stay or should I go?

En kvantitativ undersøkelse om bostedspreferanser hos unge voksne i Narvik

Jannike Leithe Erlid og Solveig Johnsen

Masteroppgave i ledelse – erfaringsbasert BED-3906 juni 2024

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	1
1.1	Bakgrunn	2
1.2	Om Narvik.....	3
1.3	Narvik – by eller distriktskommune?	4
1.4	Utfordringer for distriktene	5
1.5	Problemstilling og forskningsspørsmål	6
2	Litteraturgjennomgang	7
2.1	Bo- og flytteundersøkelsen 2008.....	7
2.2	Nova rapport – Ungdoms tilhørighet, trivsel og fremtidsplaner i Distrikts-Norge..	10
2.3	Unge motivasjon til å bo i distriktene.....	11
2.4	Bolyst og stedsattraktivitet – Motiver til å flytte og bo i distriktene.....	13
2.5	Barometer X – Ung i Nord 2023	14
2.6	Unge fremtidsstemmer i nord – undersøkelse med ungdommer i Midt-Troms	15
2.7	Nova rapport – Tilflyttings- og rekrutteringsarbeid i distriktene	17
2.8	Undersøkelse om tilflyttingsarbeids i norske distriktskommuner	18
2.9	Undersøkelse om universitetsstudenters behov og tilfredshet med vertsbyen	19
2.10	Ungdommer og næringslivets syn på stedsattraktivitet i grenseområdene Litauen-Polen – en kritisk analyse	20
2.11	Oppsummering litteratur	21
2.12	Hypoteser	23
3	Metode.....	27
3.1	Forskningsdesign.....	27
3.2	Kvantitativ metode	27
3.3	Undersøkelsens utvalg.....	28
3.4	Kvalitetssikring og kritikk av metode	29
3.5	Studiens avgrensninger	30

3.6	Datainnsamling.....	31
3.7	Operasjonalisering.....	32
3.8	Valg av analysemetode.....	34
3.9	Forskningsetikk	35
4	Funn.....	36
4.1	Om informantene.....	36
4.1.1	Univariat analyse.....	37
4.1.2	Resultat av hypotesetesting	38
4.2	Regresjonsmodell 1 (5-årsperspektivet).....	39
4.3	Regresjonsmodell 2 (10-årsperspektivet).....	39
5	Drøfting.....	41
5.1	De som fortsatt bor i Narvik om 5 år: Regresjonsmodell 1	41
5.1.1	Godt kjent med lokalsamfunnet	41
5.1.2	Godt kollektivtilbud	42
5.1.3	Familiemedlemmer i nærheten.....	43
5.1.4	Fleksibel arbeidshverdag.....	44
5.2	De som fortsatt bor i Narvik om 10 år: Regresjonsmodell 2	44
5.2.1	Godt kjent med lokalsamfunnet	44
5.2.2	Godt kollektivtilbud	45
5.2.3	Familiemedlemmer i nærheten.....	46
5.3	Variabler som ikke var signifikante	46
5.3.1	Varierte jobbmuligheter	47
5.3.2	Godt kulturtilbud	47
5.4	Oppsummering av funn.....	48
5.5	Forskningsspørsmål 1.....	48
5.5.1	Generelle bostedspreferanser	48
5.6	Forskningsspørsmål 2.....	50

5.7	Forskningsspørsmål 3	50
6	Konklusjon	52
6.1	Mulige tiltak	53
6.2	Videre forskning.....	54
	Referanseliste	56

Tabelliste

Tabell 1.	Framskrevet folkemengde Narvik kommune 1. januar, etter region, alder, statistikkvariabel og år	6
Tabell 2.	Prosentvis fordeling av motiv for å bli boende og for å flytte, resultat på landsnivå .	8
Tabell 3.	Steds- og miljømotiver, undermotiv	9
Tabell 4.	Spenningsforhold for lokalsamfunns utvikling.....	14
Tabell 5.	Faktorer funnet i litteraturen som er interessante å bruke i undersøkelsen vår.....	23
Tabell 6.	Spørsmål fra spørreundersøkelsen.	33
Tabell 7.	Generelle bostedspreferanser, gjennomsnittsskårer og standardavvik	37
Tabell 8.	Gjennomsnittssvar og standardavvik av avhengig variabel 5- og 10 år.....	38
Tabell 9.	Resultat av hypotesetesting	38
Tabell 10.	Avhengig variabel: I Narvik om 5 år. (N=129)	39
Tabell 11.	Avhengig variabel: I Narvik om 10 år. (N=129)	40

Figurliste

Figur 1.	Kart fra SSB 2020, hentet fra ST melding 27 (2022-2023).....	5
Figur 2.	Figur for sammenhengen mellom de uavhengige variablene for hypotesene H1-H13 og den avhengige variabelen «sannsynligheten for å bo i Narvik om 5 år (og 10 år).....	40
Figur 3.	Figur som viser hvilken signifikant effekt de uavhengige variablene (preferansene) har på bolyst i Narvik om 5 og 10 år.	51

Forord

Etter tre år kan vi endelig levere denne masteroppgaven. Årene på erfaringsbasert master i ledelse på UiT har tidvis vært svært krevende, men samtidig utrolig lærerike.

Begge to har vært i full jobb under hele studietiden og vi ønsker derfor å takke våre arbeidsgivere for god tilrettelegging under studiet, spesielt da vi hadde studiesamling. Uten deres samarbeidsvillighet ville studiet ha blitt en mye mer krevende opplevelse.

Vi ønsker også å takke familie og venner som har vært store støttespillere og gitt oss troen på at dette vil gå bra uansett hvilket humør vi har kommet hjem med.

Sist, men ikke minst ønsker vi å takke vår veileder professor Baard H. Borge med all hjelp og støtte underveis i oppgaven. Han har vært tilgjengelig for veiledning og tilbakemelding til alle døgnets tider, i tillegg til at han med sin erfaring og dyktighet har vært en trygghet for oss gjennom hele prosessen.

Jannike Leithe Erlid og Solveig Johnsen, Narvik 3.juni 2024.

Sammendrag

Denne masteroppgaven er en kvantitativ undersøkelse om bostedspreferanser hos unge voksne i Narvik. For å avgrense omfanget av studien fokuserte vi på aldersgruppen 18-35 år, i tillegg til at man måtte bo i Narvik da undersøkelsen fant sted. Ved å bruke spørreundersøkelse fikk vi svar på generelle preferanser om valg av fremtidig bosted hos de som bor i Narvik. Så vidt vi vet, er det tidligere ikke gjennomført undersøkelse med temaet bolyst for unge voksne bosatt i Narvik.

Problemstillingen vår er «*Hva hemmer og fremmer motivasjonen hos unge voksne til å bosette seg i Narvik i fremtiden?*». Vi operasjonaliserte tre forskningsspørsmål for å kunne forske på problemstillingen:

1. *Hvilke bostedspreferanser har unge voksne i Narvik?*
2. *Hvordan stiller de seg til å bli boende i Narvik om 5 år og 10 år?*
3. *Hvordan påvirkes bolysten hos unge voksne av de generelle preferansene?*

For å skaffe oss bakgrunnskunnskap om stedsattraktivitet og bolyst, har vi sett på tidligere forskning om forskningsområdet. Utfra hva vi fant som relevant i litteraturgjennomgangen utformet vi 13 hypoteser som ble testet med to avhengige variabler på 5- og 10 år. Metoden vi brukte var regresjonsanalyse. Kun fire av 13 hypoteser ble underbygget. For analyse av empiri tok vi i bruk programmet SPSS (Statistical Package for the Social Sciences).

Funnene våre i denne undersøkelsen tyder på at nærhet til familie er den viktigste variabelen som påvirker unge voksne til å ville bo i Narvik om 5 og 10 år. Ellers fant vi ut at godt kollektivtilbud var en variabel som ga negativ påvirkning for bolyst, i tillegg til fleksibel arbeidshverdag. Funnene er interessante og kan bidra til å sette søkelys på hva som skal til for å skape bolyst for unge voksne i Narvik. Vi antyder med forbehold om hvilke tiltak som kan være relevante å sette søkelys på og nevner til slutt videre forskning som kan fungere som oppfølging av vår undersøkelse.

Studien relevans anses å være interessant for de sentrale partene som skal jobbe med kommunens befolkningsutvikling og bolyst.

1 Innledning

I denne masteroppgaven undersøker vi hvilke generelle bostedspreferanser unge voksne som er bosatt i Narvik har, og hvordan de generelle preferansene påvirker deres lyst til å ville bosette seg eller flytte om 5 og 10 år. Vi bruker regresjonsanalyse for å komme fram til profiler og hvilke preferanser som er typiske for de som vil bli eller flytte. På denne måten kan vi forklare bolyst eller fravær av bolyst ved hjelp av de generelle bostedspreferansene. Kunnskapen undersøkelsen vil gi, kan gi oss en retning om mulige tiltak, om hva kommunen eller andre aktører kan gjøre for å stimulere bolyst.

Studien vår handler om bolyst hos unge voksne (18-35 år) i Narvik. Vi har undersøkt to grupper unge voksne som bor i Narvik, 1) de som har bodd i Narvik sammenlagt mer enn 10 år i løpet av livet og bor i Narvik nå og 2) de som bor i Narvik ved tiden for undersøkelsen, men har bodd kortere tid enn 10 år. Datainnsamling er gjort med en kvantitativ undersøkelse og vi fikk inn 129 gyldige svar.

I regjeringens *Strategi for småbyer og større tettsteder som regionale kraftsentre* nevnes det at samarbeid mellom befolkningen, det offentlige og næringslivet er en bidragende faktor for å skape vekst i regionene. Småbyer med urbane kvaliteter vil være attraktivt for både unge mennesker og besøkende, noe som gir gode utsikter for regionens fremtid. Med urbane kvaliteter menes her et godt nabolag, godt utvalg av tjenester/tilbud og offentlige kommunikasjoner (Regjeringen, 2021). Vi mener denne studien er relevant for både næringsliv og det offentlige i Narvik gjennom kunnskapen vi får fra undersøkelsen og de unge respondentene. Det er tidligere gjort en undersøkelse om unges bolyst i Nord-Norge (Karlsen & Myreng, 2021), men vi kan ikke se at det tidligere er gjennomført undersøkelser som omhandler bolyst for kun Narvik.

Hva ungdommer mener og tenker om fremtiden er viktig for distrikts-Norge og i dette tilfellet Nord-Norge og Narvik. Ungdommens distriktspanel ble opprettet i 2019 på oppdrag fra daværende regjering, med formålet å undersøke ungdommenes syn på framtidig distriktspolitikk. Distriktspanelet består av 10 ungdommer som representerer hvert sitt fylke bortsett fra Oslo. Representantene i distriktspanelet har undersøkt samme tema med ungdomsrådene i sitt fylke. Panelet kom fram til 10 råd som ble tatt med i betraktning i Regjeringens forslag til framtidig distriktspolitikk og omhandler temaer som jobb, utdanning, transport, digitalisering, innflytelse og bærekraft, for å nevne noen (Regjeringen, 2022-2023).

Ungdommer er avgjørende for å få utvikling i distriktene, og det er viktig med en forsterket innsats for å skape utvikling og befolkningsøkning i nord. Brist på kompetent arbeidskraft for å opprettholde offentlige tjenester og infrastruktur er en av utfordringene for Nord-Norge (Regjeringen 2022-2023).

Kunnskapsbanken for Nord-Norge er en del av Sparebank 1 sitt arbeid med bærekraft og samfunnsansvar, hvor kunnskap om samfunnsforhold i Nord-Norge blir til gjennom ulike bidragende kunnskapsaktører. Kunnskapsbanken for Nord-Norge mener de unges preferanser er viktige i forhold til samfunnsutviklingen og har siden 2020 hvert år gjennomført en undersøkelse blant unge mellom 18-34 år bosatt i Nord-Norge (Kunnskapsbanken, 2023). Undersøkelsen som ble gjennomført i 2023 (Barometer X 2023), ser vi nærmere på i litteraturdelen i kapittel 2.

Narvik kommune anser tilflytting som viktig for byens fremtid og har pr i dag en person ansatt i en 3-årig prosjektstilling som tilflyttingskoordinator (Narvik.kommune.no, 2021). Planer finnes for en storstilt satsing innen industri, med mange kommende arbeidsplasser. Undersøkelsen vil være relevant for ledelse innen offentlig og privat næringsliv som skal rekruttere arbeidstakere som er tilflyttere, og alternativt forhindre fraflytting fra byen. Vi håper at undersøkelsen vil gi kunnskap som er relevant og som kan gi en eventuell retning for aktuelle tiltak.

1.1 Bakgrunn

Folketallet i Norge vil øke fra dagens 5,4 millioner innbyggere til 6 millioner fram imot 2050, men økningen vil ikke skje jevnt fordelt i landet. By- og byregionene vil øke mest, mens distriktskommunene i innlandet og Nordland spesielt vil oppleve nedgang i folketallet. I Nordland fylke vil folketallet i 2050 ha minsket med 2 prosent i forhold til dagens folketall (SSB, 2022). Unge voksne flytter fra distriktene til byer og byregioner for jobb og studier og etablerer seg gjerne med familie der de studerer eller får jobb. Distriktene tømmes for unge folk, mens den gjenværende befolkningen i distriktene blir eldre. (SSB, 2022).

Studien er gjennomført med tanke på flyttemønstre i Norge som viser en sentralisering fra distriktet til byregioner, en tendens som er urovekkende også for Narvik kommune. I 1978 fanns det eksempelvis 5000 15-åringer i distriktskommuner med sentralitetsklasse 6 i landet (SSB, 2020) og i 2023 bodde det bare 2600 15-åringer i de samme kommunene (Høydahl, 2023, s. 4). Selv om Narvik er en middels sentral kommune, er tendensen den samme.

Kommunen har hatt en vedvarende minskning i folketallet gjennom flere tiår. Gruppen barn, unge og innbyggere i yrkesaktiv alder blir færre mens innbyggere i aldersgruppen 67 år og eldre øker (SSB, 2024b).

Demografiutfordringene i distriktene består ikke bare av de unges flyttestrøm mot byene. Historisk sett har distriktene vært preget av høye fødselstall og forsynt byene med ung arbeidskraft. Når de unge blir færre i distriktene, forventes flyttestrømmen fra distriktene til byene bli mindre og gruppen eldre i distriktene blir større ettersom levealderen øker. Folketallet i distriktene vil stabilisere seg på sikt, men vil etter hvert bestå av færre unge og flere eldre, som ikke er yrkesaktive (Regjeringen, 2020a).

Den aldrende befolkningssammensetningen innebærer utfordringer for distriktskommunene. Med flere eldre innbyggere i kommunen vil det være økt behov for ansatte innen helse- og omsorgssektoren. Færre innbyggere i yrkesaktiv alder betyr lavere skatteinntekter til kommunen. Distriktskommunene vil ikke klare å tilby offentlige tjenester kun basert på skatteinntektene fra de som bor i kommunen (Regjeringen, 2020a).

Å få flere unge til å bosette seg i distriktene eller å flytte tilbake til hjemkommunen er et virkemiddel for å bremse utviklingen med aldrende befolkning. Distriktpolitikken bør ikke handle om å kopiere storbyene, men å videreutvikle det gode samfunnet og eget særpreg som gjør det attraktivt å bo i kommunen (Regjeringen, 2020a).

Vi mener at kunnskap om hvilke faktorer som får flere unge til å velge å bosette seg i Narvik er relevant for demografiutfordringene byen står overfor.

1.2 Om Narvik

Narvik har en 100-årig lang historie som industriby siden gruveselskapet LKAB¹ etablerte seg i Narvik og jernbanen fra Kiruna til Narvik ble bygget. Byen er også et knutepunkt for sjømatnæringen som fraktes med jernbanen videre til Sverige og Europa. Turistnæringen opplever vekst med flere besøk av cruiseskip og nordlysturisme (Regjeringen, 2023). Det jobbes aktivt for å få etablert industri og flere arbeidsplasser i kommunen, og kommunens visjon er å være 30 000 innbyggere i 2030 (Narvik.kommune.no, 2022, s. 8).

¹ Svensk statlig eid gruveselskap. LKAB er i dag Narvik kommunes største private arbeidsgiver.

Satsingsområdene for kommunen for de kommende årene utgår fra FNs bærekraftsmål og omstilling til grønn industri.

Store aktører som Aker Horizon ² og Statkraft er i dialog med kommunen om etableringer som gir forhåpninger om mange nye arbeidsplasser i fremtiden (Narvik.kommune.no/aktuelt, 2023). Bedriften TECO 2030 er i oppbyggingsfasen innenfor området grønn energi, med mål om å skape flere hundre arbeidsplasser innen 2030 (Innovasjon Norge, 2022). Å vokse mye og raskt skaper utfordringer for byen Narvik og krever at det samtidig med næringsetablering satses på utbygging av boliger, skoler, offentlig virksomhet og helsetjeneste (Narvik.kommune.no, 2022).

Narvik har også et universitet, UiT Narvik, hvor det i dag er mulig å studere til ingeniør, sivilingeniør, økonom og sykepleier (Uit.no). Studiestedet var tidligere høyskole, men ble innlemmet i UiT i 2016. Med bakgrunn i den store industrioppbyggingen av Norge på 1950-60-tallet og Narviks lange historie som industriby, ble Narvik Tekniske skole etablert i 1955. Selv om sykepleiestudiet ble etablert tidlig (1941), er studietilbudet ved UiT Narvik i hovedsak rettet mot teknologifag (Uit.no/historie). I tillegg er samlingsbasert utdanning til grunnskolelærer planlagt med oppstart høsten 2024 (Uit.no/nyheter, 2024).

Framtidsplaner og studentby til tross, folketallet i kommunen er synkende. Fraflytting og økt andel eldre innbyggere innebærer reduserte inntekter og økte skatter for kommunen i fremtiden. Kommuneplanens samfunnsdel for Narvik nevner tilrettelegging for bolyst og bli-lyst som sentrale temaer for å bidra til den mulige veksten (Narvik.kommune.no, 2022). Å få ungdommene til å bli i kommunen og å få de til å flytte tilbake til Narvik etter å ha studert på annet sted, er viktig for byens framtid (i tillegg til å skape flere arbeidsplasser). Kunnskap om hva som gjør byen attraktiv eller mindre attraktiv for unge å bo i, er derfor viktig kunnskap for offentlig og privat sektor i kommunen og gjør at undersøkelsen vår blir relevant.

1.3 Narvik – by eller distriktskommune?

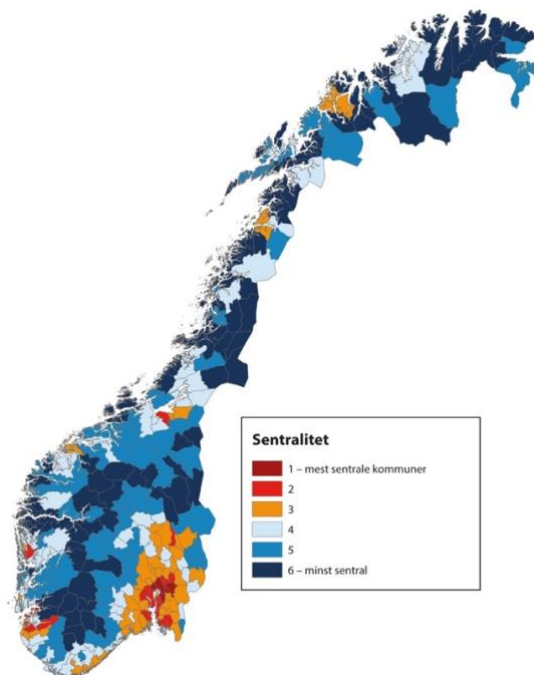
Statistisk sentralbyrå klassifiserer kommunene i Norge i en sentralitetsindeks etter hvor sentrale de er i forhold til tilgang på offentlige tjenester og arbeidsplasser.

Sentralitetsindeksen har 6 ulike nivåer, hvor de mest sentrale kommunene plasseres seg på

² Aker Horizons er et investeringsselskap som utvikler selskaper innenfor fornybar grønn energi og teknologi. Selskapet er en del av Akerguppen.

sentralitetsnivå 1 og de minst sentrale på sentralitetsnivå 6. Nivå 4-6 regnes som distriktskommuner (Regjeringen, 2020b). I distriktskommunene bor det få folk på stort areal, men innbyggertall alene gir ikke hele bildet. Mange steder i distriktene har utfordringer med lange avstander til arbeidsplasser og til servicetjenester. Klassifiseringene til SSB er til statistisk bruk. I praksis kan skillet mellom distriktskommune og en mer sentral kommune variere (Regjeringen, 2022-2023, s.8).

Sentralitetsindeksen viser at Nord-Norge består til stor del av distriktskommuner, med unntak av Tromsø- og Bodøregionen. Narvik er plassert i sentralitetsklasse 4 og regnes som en middels sentral kommune. Narvik kommune består av de tidligere kommunene Ballangen, en del av Tysfjord kommune og Narvik etter kommunesammenslåingen i 2020. Kommunen består av både distriktsområder og et bysentrum med universitet. Vi velger i vår undersøkelse å se på Narvik både som distriktskommune og en mere sentral kommune.

Figur 1. Kart fra SSB 2020, hentet fra ST melding 27 (2022-2023)

1.4 utfordringer for distriktene

Demografiutvalget, oppnevnt av Regjeringen 2019, nevner tre forhold som demografiutfordringene er knyttet til: befolkningsnedgang, aldring og spredt bosetting (Bull et al., 2020).

Befolkningsnedgang: Å opprettholde folketallet i distriktene har lenge vært en bekymring for distriktene og en målestokk for om distriktpolitikken har vært vellykket eller ikke.

Tilstrømming av flyktninger fra Ukraina siden 2022 har bidratt til en oppgang i folketall i mange distriktsområder, en oppgang blant annet Nordland fylkeskommune og Narvik kommune også har opplevd (SSB, 2024a). Statistikken viser derimot også at innvandrere og flyktninger spesielt bidrar til flyttestrømmen *bort* fra distriktene (Regjeringen, 2022-2023).

Aldrende befolkning: Lavere fødselstall og høyere levealder generelt i hele landet, bidrar til konsekvenser i distriktene i form av økt behov for ansatte i pleie- og omsorgssektoren og minsket behov for arbeidskraft i skoler og barnehager. Ettersom utviklingen er den samme i hele landet, vil distriktsområdene konkurrere med byregionene om arbeidskraft (Bull et al., 2020).

Spredt bosetting: Gir utfordringer for distriktene blant annet innen offentlige tjenester, kollektivtilbud, boliger og utdanning. Velfungerende tjenester i distriktene kan kreve at tjenestene er organisert gjennom samarbeid mellom regionene for optimalisering i forhold til brukerne. Utvikling av tjenester og infrastruktur, digitalt og kollektivtilbud må skje på distriktenes premisser (Bull et al., 2020).

	2022	2030	2050
0-15 år	3525	3164	2943
16-18 år	701	673	568
19-34 år	4265	3797	3236
35-66 år	8763	8448	7739
67-74 år	2065	2212	1775
75 år og eldre	2211	2822	3789

Tabell 1. Framskrevet folkemengde Narvik kommune 1. januar, etter region, alder, statistikkvariabel og år

Kilde SSB (Tabell 3600-hovedalternativet)

1.5 Problemstilling og forskningsspørsmål

Formålet med vår undersøkelse er å kartlegge hva som gjør et sted attraktivt og mindre attraktivt for unge voksne å bo i. De unge er framtidens arbeidskraft og bidrar til vekst og fornyelse. Derfor har vi med denne undersøkelsen spurt de unge selv. Problemstillingen vår er: «Hva hemmer og fremmer motivasjonen hos unge voksne til å bosette seg i Narvik i fremtiden?» For å svare på problemstillingen har vi anvendt oss av tre forskningsspørsmål:

1. *Hvilke bostedspreferanser har unge voksne i Narvik?*
2. *Hvordan stiller de seg til å bli boende i Narvik om 5 år og 10 år?*
3. *Hvordan påvirkes bolysten hos unge voksne av de generelle preferansene?*

Vi bruker relevant litteratur som bakgrunn for å bedømme hvilke preferanser vi skal undersøke, med hypotetisk- deduktiv metode (Ringdal, 2018, s. 45). Utfra teori utformer vi 13 hypoteser, som presenteres med begrunnelser til slutt i kapittel 2.

2 Litteraturgjennomgang

I dette kapitlet ser vi på ulike undersøkelser som omhandler bo- og flyttemotivasjon og på funn som sier noe om unges bostedspreferanser i både by og distrikt generelt. Vi ser også på enkelte studier som er gjennomført i utlandet ((Bruneckienė et al., 2016; Inch & Sun, 2013) for å finne flere perspektiv enn kun fra norske undersøkelser. Med teorigjennomgangen identifiserer vi faktorer vi vil bruke i vår undersøkelse. Teorien er som nevnt også utgangspunkt for utforming av våre hypoteser.

2.1 Bo- og flytteundersøkelsen 2008

Undersøkelsen var landsdekkende og undersøkte motivene for flytting og å bli boende. Sist en landsdekkende bo-og flyttemotivundersøkelse ble gjort i Norge, var i 1972. Sørli, Aure og Langset publiserer hovedfunnene fra undersøkelsen i sin rapport «Hvorfor flytte? Hvorfor bli boende?», der de også ser på resultatene fra 1972 og sammenligner med resultatene fra 2008 (Sørli et al., 2012).

Undersøkelsen i 2008 ble lagt opp som en livsfaseundersøkelse, og både kvantitativ og kvalitativ metode (telefonintervju) ble brukt i undersøkelsen. Undersøkelsen rettet seg mot personer født hvert sjuende år i alderstrinnene 21-70 år, for å undersøke motivene for å flytte/bli boende i en sjuårsperiode. Formålet med utvalget var å få representative svar i forhold til flytting /bosetting i alle livsfaser i løpet av samme sjuårsperiode. (Sørli et al., 2012, s. 40). Personene som hadde flyttet ble delt opp i kategoriene tilbakeflyttere, internflyttere innenfor regionen og regionflyttere (s.12). De 24 regionene deles opp i fire typer etter sentralitet: storbyer, regioner nært storbyene, små og mellomstore byregioner og regioner i periferien (Sørli et al., 2012, s. 11-12).

I undersøkelsen i 2008 ble seks hovedfaktorer brukt: arbeid, bolig, sted og miljø, familie, helse og utdanning. Arbeid, bolig, sted og miljø og familie ble angitt som hovedfaktorer i

93% av innkomne svar (s.12). De fire hovedfaktorene er koplet sammen på ulike måter i svarene, og i hovedtrekk kan de sees utfra tre ulike perspektiv/dimensjoner: økonomisk, sosial og kulturell dimensjon (Sørli et al., 2012, s. 33).

Hovedfunnene fra undersøkelsen i 2008 er sett opp mot undersøkelsen i 1972. Resultatene (2008) viser at færre oppgir arbeid som motiv til å flytte og flere oppgir familie som årsak til å flytte. Årsakene kan være at det har blitt større mulighet til å pendle, slik at flytting ikke er nødvendig. Flere menn enn kvinner flytter på grunn av jobb og flest kvinner har familie som hovedårsak til å flytte (Fodnesbergene, 2008).

Undersøkelsen ble gjennomført i en periode med høgkonjunktur i landet. Når det er lett å finne seg jobb og det er god tilgang på boliger, blir andre motiv som eksempelvis familiemotiv og sted viktige for hvor personene velger å bo. Arbeid som flyttemotiv blir da underordnet. Begrepet *bolyst* bygger på denne forståelsen (Lest i Sørli et al., 2012, s. 27). Begrepet *bolyst* innebærer også at folk velger å ikke flytte, det vil si, bofasthet. Sørli et al mener det er like viktig å undersøke hvorfor folk *ikke* flytter, som hvorfor de flytter (s. 28). Videre viser undersøkelsen at 70% av personene i 40-årsalderen bor i den egne oppvekstkommunen eller partnerens (Sørli et al., 2012).

Resultater for bo-og flyttemotiv vist innenfor de ulike aldersgruppene er interessant å bruke også i vår undersøkelse. Aldersgruppene vi skal undersøke er fra 18-35 år, et aldersspenn som er innenfor de to første aldersgruppene i bo -og flyttemotivundersøkelsen. Se tabell under for prosentvis fordeling av bomotiv på landsnivå (Sørli et al., 2012, s. 95-96). Vi forventer oss et lignende resultat for vår undersøkelse.

	Motiv for å bli boende i aldersgruppen 21-42 år			Flyttemotiv i aldersgruppen 21-42 år		
	21-28 år	28-35 år	35-42 år	21-28 år	28-35 år	35-42 år
Arbeid	24	21	20	23	19	16
Bolig	13	12	16	24	28	25
Sted/miljø	27	30	31	18	20	27
Familie	23	24	21	24	28	28

Tabell 2. Prosentvis fordeling av motiv for å bli boende og for å flytte, resultat på landsnivå

Sted og miljø er viktigere for motiv til å bli boende enn for å flytte i alle de tre aldersgruppene, med et unntak. I gruppen respondenter i alderen 35-42 år oppga 27 prosent at sted og miljø var årsak til å flytte. Dette kan ha sammenheng med at aldersgruppen ofte er etablert med barn i skolealder og vektlegger sted og miljø for barnas skyld. For den yngste aldersgruppen ser vi at sted/miljø er viktigst for å bli boende. Arbeid og familie er også viktige faktorer for den yngre aldersgruppen. I tabell 3 er det illustrert ulike undermotiv for sted og miljø (Sørli et al., 2012, s 130)

Siden vi undersøker bolyst i kommunen Narvik, er undermotiv relatert til motivet sted/miljø interessant for undersøkelsen vår.

Tilgang på varer, tjenester og aktiviteter	God kommunikasjon og korte avstander	Fysiske forhold ved nærmiljøet	Sosiale forhold ved nærmiljøet	Stedstilhørighet og-identitet
Butikker, forretninger	Rask reise til arbeid	Fornøyd med bebyggelse/strøk	Sosial kontroll	Eiendom i slekt/familie
Offentlige tjenester	Kort avstand venner/slekt	Barnevennlighet	God kontakt nabo/venner	Erfaringer, opplevelser
Kulturtilbud, kafeer	Gode kollektivtilbud	Frisk luft, sol, lys, utsikt	Lett å bli akseptert	Liker type sted og natur
Tilgang til friluftsliv	Vekt på nærhet til stor by	Lite støy, lav forurensing	Trafikksikkert, lite kriminalitet	Identitet sted, fylke, landsdel
Kunne dyrke særinteresser		Godt klima		

Tabell 3. Steds- og miljømotiver, undermotiv

Resultatene i bo- og flyttemotivundersøkelsen (2008) viser at faktorer som tilgjengelighet til varer, tjenester, kulturtilbud og friluftsliv skårer lavt som både fra- og tilflyttingsmotiv og er heller ikke en viktig årsak til å bli boende (Sørli et al., 2012, s. 131). Dette er interessant for vår undersøkelse, ettersom disse faktorene er mulig å påvirke politisk. Faktorer relatert til nærmiljø og stedstilhørighet er de som gir høyest respons på fra/tilflyttingsgrunn. Hvis man derimot ser på resultatene for de ulike typene av tilflyttere (tilbakeflyttere, internflyttere, regionflyttere), veier tilgang til varer, tjenester, kultur og friluftsliv tyngre som tilflyttingsgrunn blant regionflytterne enn de lokale flytterne. Noe som kan bety at utbygging av infrastruktur, sosial som fysisk, kan være et virkemiddel for å få tilflyttere langveis fra (s. 134).

Fra denne undersøkelsen vil vi anvende oss av de fire hovedområdene som ga flest svar i deres undersøkelse: arbeid, bolig, sted/miljø og familie. I tillegg vil vi bruke flere av undermotivene til sted – og miljømotivene.

2.2 Nova rapport – Ungdoms tilhørighet, trivsel og fremtidsplaner i Distrikts-Norge

I 2021 gjorde Velferdsforskningsinstituttet NOVA en flermetodisk analyse av betydningen av bosted, kjønn og sosioøkonomiske ressurser i Distrikts-Norge.

I rapporten blir det gjort undersøkelser av disse faktorene og sammenligner det med unge andre steder i landet. Det er særlig lagt vekt på hvordan kjønn og sosioøkonomisk bakgrunn har sammenheng med oppvekststedet.

Denne rapporten er del 2 av et større prosjekt på oppdrag fra Distriktsenteret. Formålet med rapporten er å gi et relevant bilde av hvordan det er å være ung i Distrikts-Norge.

Både kvalitativ og kvantitativ metode er tatt i bruk og de bruker en flermetodisk tilnærming hvor funn fra de kvalitative analysene også har blitt undersøkt med kvantitativ data, og omvendt (Eriksen & Andersen, 2021). Det er generelt lite forskning om hvordan det er å være ungdom i Distrikts-Norge. Johan Fredrik Rye viser til en ny kunnskapsoversikt at vi har relativt lite kunnskap om distriktsungdom (Eriksen & Andersen, 2021). Hovedpunktene i rapporten er å se på ulike sider av tilhørighet, trivsel og på ungdommens fremtidsplaner.

Noen spørsmål som er brukt er: Hva karakteriserer unge som bor i Distrikts-Norge, deres tilhørighet til oppvekststedet og deres utfordringer med å bo der de bor? Hvilke ungdommer opplever hjemstedet som godt, og hvem har det mer problematisk? (Rye, 2019, lest i Eriksen & Andersen, 2021, s. 14). Som tidligere nevnt legges det stor vekt på hvordan kjønn og sosioøkonomisk bakgrunn samspiller med oppvekststedet.

Undersøkelsene som er brukt, er den kvalitative longitudinelle ungdomsundersøkelsen «Ungdom i endring» og «Ungdata». Hensikten med å bruke både kvalitativ og kvantitativ metode er at det gir en bedre beskrivelse av hvordan det er å vokse opp i distriktene, ved å belyse fenomenet fra ulike perspektiv (Eriksen & Andersen, 2021).

Ved de kvalitative dataene har de brukt «Ungdom i endring» som er en longitudinell datainnsamling som følger ungdom i fire svært ulike oppvekstmiljøer gjennom ungdomstida. Oppvekstmiljøene er valgt fordi de skiller seg ut på ulike faktorer. Her er det blitt gjort

intervju med 81 ungdommer fra de gikk på åttende trinn i 2018. På grunn av koranpandemien ble kun halvparten av ungdommene intervjuet igjen i 2020. Det er lagt størst vekt på ti ungdommer fra «Industribygd». I tillegg ble 19 foreldre, derav 8 fra «Industribygd» intervjuet. Det er stilt de samme spørsmålene i alle fire gruppene med ungdom hvor det er brukt livsforms intervjuer (Eriksen & Andersen, 2021).

Ved de kvantitative dataene er det brukt «Ungdata». Her svarer elever på barneskolen, ungdomsskolen og videregående på et elektronisk spørreskjema. Undersøkelsene ble gjennomført i skoletiden med lærer til stede. God dekningsprosent på 83% av samtlige 13-15-åringer i Norge har vært med på undersøkelsen (Bakken, 2020b, lest i Eriksen & Andersen, 2021, s. 15).

Hovedfunnene i rapporten viser at oppveksten til distriktsungdom preges i stor grad av dype slektskap. De er også preget av tilhørighet og deltar i større grad mere aktivt på fritidsarenaen enn i andre strøk. De kvantitative analysene viser at ungdom i distriktene og eller i landet er sammen omtrent like mye i uformelle fritidsaktiviteter, men at ungdom i distriktene deltar i organiserte fritidsaktiviteter i større grad enn ungdom andre steder (Eriksen & Andersen, 2021, s. 8). Ungdoms liv i distriktene er ofte preget av nære relasjoner, sosial støtte, tilhørighet og aktiv deltakelse, nærmere kalt «sosial kapital» (Putnam, 2000, lest i Eriksen & Andersen, 2021).

Faktorer som er interessante for vår undersøkelse, er faktorer som omhandler sted/miljø og familie/nettverk og at kjønn kan være en avgjørende faktor i forhold til bolyst på hjemstedet.

2.3 Unges motivasjon til å bo i distriktene

Som nasjonalt kompetansesenter for samfunnsutvikling i distriktskommuner, gjennomførte Distriktssenteret en spørreundersøkelse om unges motivasjon til å bosette seg i distriktet og om deres ønsker om framtidig bosted (Nordtug, 2021). Kunnskap om hvorfor unge vil eller ikke vil bo i en distriktskommune er viktig for både stat og kommuner, ettersom unge flytter mest og til mer sentrale områder (Nordtug, 2021, s. 8). Bo-og flyttemotivundersøkelsen (Sørli et al., 2012) undersøkte respondentenes motiv etter at de hadde flyttet. Denne undersøkelsen undersøker de unges motiv og oppfatning i forhold til framtidig bosetning i en distriktskommune.

Spørreundersøkelsen ble besvart av 1464 ungdommer i Norge mellom 14 og 29 år, med overvekt av ungdommer bosatt i distriktene. Med bakgrunnsvariabler som kjønn, sentralitet

der de bor/har vokst opp, legning og innvandringsbakgrunn kunne forskjeller i gruppenes svar identifiseres. Motivasjonsteorien «Theory of planned behavior» hvor intensjonen om en framtidig gjerning baseres på personens holdning, *subjektive norm* og *oppfattelse av kontroll* er lagt til grunn for undersøkelsen (Ajzen, 1991, lest i Nordtug, 2021, s. 9). Teorien er sammenlignbar med Bo-og flyttemotivundersøkelsens VIL, BØR, KAN eller MÅ-motiv (Holm, Mäkila & Öberg, 1989, lest i Nordtug, 2021, s. 9).

Holdninger (VIL-motiv) til å bosette seg i en distriktskommune kan være både fornuftig (kognitiv) og følelsesmessig (affektiv). Holdningene til å bosette seg i en distriktskommune kan bli påvirket av erfaringer og om distriktene blir framstilt positivt eller negativt. *Subjektive eller sosiale normer (BØR-motiv)* betyr «hva mennesker som er viktige for oss mener» (s.10). *Sosiale normer som familiemotiv har tidligere vært viktig som flytte/bomotiv og spesielt ute i distriktene ((Sørli et al., 2012), og er derfor verdt å undersøke (Nordtug, 2021). Opplevd kontroll (KAN-motiv)* handler om å undersøke de unges evner og muligheter til å bo i en distriktskommune. Hvis de unge enten opplever eller at de faktisk ikke kan eller har mulighet til å bo i en distriktskommune, spiller det ingen rolle hvilke holdninger eller normer som styrer. Spørsmålene for å måle holdninger, sosiale normer og opplevd kontroll dreide seg om å «bosette seg i en distriktskommune når jeg er 30 år».

For å måle verdivurderinger, ble det brukt 30 ulike verdivurderinger utformet i samarbeid med Ungdomspanelet (Nordtug, 2021, s. 12). Vurderingene var gradert med svaralternativ fra «helt uviktig» til «helt avgjørende». For å nå flest mulig unge ble spørreskjemaet også oversatt til arabisk, polsk og engelsk.

Resultater fra undersøkelsen viser at en stor del av unge er motivert for å bosette seg i en distriktskommune. Av gruppen unge fra distriktene mener 65% at de ønsker å bosette seg i en distriktskommune når de er i 30-årsalderen. Og 40% av de unge fra mer sentrale kommuner ønsker det samme. Det typiske for personer som har svart at de er motivert til å bo i distriktet, er at de er nærmere 30 år enn 15 år, bor i en distriktskommune i dag eller utenfor sentrum, har norske foreldre og verdsetter høyt verdier som lett tilgang til naturen, godt oppvekstmiljø og å ha et nært forhold til lokalmiljøet. De forventer at de vil få et godt sosialt nettverk i en distriktskommune.

Derimot regnes det som ikke så sannsynlig med tilgang til et godt kollektivtilbud bosatt i distriktet, eller å få drømmejobben. Arbeid og spesielt en sikker jobb er derimot viktig for

unges ønske om framtidig bosted. Gruppen unge som vektlegger tilgang til et godt kollektivtilbud, alternative bo muligheter (som kollektivboende) og tilgang til mange jobbmuligheter med muligheter til å gjøre karriere, er mindre positiv til å ville bosette seg i en distriktskommune.

Distriktssenteret ser utfra disse resultatene et handlingsrom der kommunene bør jobbe videre for å beholde ungdom som er positive for å bo i distriktet. Samtidig finnes det et potensiale for å tiltrekke seg ungdom som er mindre motiverte til å bo i distriktet ved å utvikle kollektivtilbudet, skape flere og varierte jobbmuligheter og tilrettelegging for et godt sosialt liv (Nordtug, 2021).

Problemet med denne undersøkelsen er at den kun undersøker unges motiv for bosetning i distriktskommuner og unnlater å undersøke deres motivasjon for å bo i sentrale kommuner og storbyer. Det er mulig at unges motivasjon er enda større til å bo i storbyer enn i distriktet, noe denne undersøkelsen ikke gir svar på. Men likevel kan resultatene for de verdier og forventninger som unge har til å bosette seg i en distriktskommune også være relevant for vår undersøkelse. Kjennetegn blant de som var motivert til å bo i distriktskommune var blant annet at de var nærmere 30 år enn 15 år (s.3) og dermed litt nærmere vårt utvalg (18-35 år).

Faktorer som alder, nærhet til naturen, kollektivtilbud, sikkert arbeid og lokalkjennskap vil bli brukt i vår survey.

2.4 Bolyst og stedsattraktivitet – Motiver til å flytte og bo i distriktene

I 2009 skrev Kjetil Sørлие denne rapporten som skulle belyse hvordan folk begrunner hvorfor noen flytter og hvorfor noen ikke flytter. Regionrådet for Fjellregionen i Nord Østerdalen og Distriktssenteret i Steinkjer var oppdragsgivere. Det er tatt i bruk seks motivsett for å undersøke og det første motivet har betydning for neste motiv, som igjen har betydning for det neste motivet osv., i et hierarki (Sørлие, 2009, s. 4). I rapporten har Sørлие støttet seg på resultater og tolkninger fra Bo- og flyttemotivundersøkelsen fra 2008 (Sørлие et al., 2012).

Hovedfunnene i rapporten er blant annet at det kan være flere ulike årsaker til at noen velger å flytte, mens andre velger å bli igjen. Sørлие fremhever seks sosiokulturelle spenningsforhold hvor alle kan være med å spille en rolle i hvordan lokalsamfunn utvikles, se tabell under (Sørлие, 2009, s. 22).

Seks viktige spenningsforhold for lokalsamfunns utvikling			
Lokalbefolkning	-	Tilflyttere	
Distriktsfolk	-	Folk i storbyregionene	
Folk med næringseiendom	-	Folk uten næringseiendom	
Folk med utdanning	-	Folk uten utdanning	
De som vektlegger arbeid	-	De som vektlegger andre argument	
Kvinner	-	Menn	

Tabell 4. Spenningsforhold for lokalsamfunns utvikling

Lokalbefolkningen har overtaket i periferien og tilflytterne har overtaket i storbyregionene. I periferien er også kjønnsforskjellene størst. Menn dominerer i lokalbefolkningen og kvinner dominerer i tilflyttergruppen. Av de som er gift bor 70% av begge kjønn enten i sin egen hjemkommune eller ektefellens (s. 23).

Fra denne undersøkelsen vil vi bruke faktorene kvinner, menn, de som vektlegger arbeid og bolyst.

2.5 Barometer X – Ung i Nord 2023

Undersøkelsen ble gjennomført i 2023 av NORCE Norwegian Research Center AS på oppdrag fra Sparebank 1 Nord-Norge og handler om unge bosatt i Nord sine preferanser og framtidsplaner (Kunnskapsbanken, 2023).

Undersøkelsen ble spredt i bankens og NORCE sitt nettverk, i sosiale medier samt masseutsending pr SMS. Totalt 393 respondenter svarte på alle spørsmål og var i gruppen 18-38 år, fordelt på kjønn, 5 aldersgrupper og sentralitetsnivå 3-6 etter SSB sin definisjon som nevnt i kapittel 1.3.

Undersøkelsen viser at unge voksne føler en sterkere tilknytning til landsdelen enn til deres egen kommune og fylkeskommune. Årsakene kan skyldes sentraliseringen internt i landsdelen; unge som flytter fra hjemkommunen til byer i landsdelen for arbeid eller studier. 71 prosent svarte at de sannsynligvis fremdeles ville bo i landsdelen om 5 år (Kunnskapsbanken, 2023, s. 8). Halvparten av de unge (49%) svarte at de så for seg å bo i samme kommune om 5 år, mens 45% trodde de ville bo i annen kommune i landsdelen, Norge eller utenlands. 38% trodde de ville bo i en større kommune om 5 år enn nå.

Av andelen unge som tar utdanning, forventer 80% å finne seg et relevant arbeid i landsdelen. 56% mener det finnes gode karrieremuligheter i landsdelen, mens 26% er uenig i påstanden (s.28). De viktigste kriteriene som ble nevnt ved valg av jobb, var godt sosialt miljø, å kunne jobbe innenfor interessefeltet, høyest mulig lønn, stabil og sikker arbeidsplass, med gode karrieremuligheter og med god ledelse (s.30).

Hva som er viktigst for de unge der de bor, er helsetjenester, muligheter til å reise i inn-og utland, sosiale møteplasser, muligheter til å ta utdanning og til fritidsaktiviteter, infrastruktur (både privatbil og offentlig transport) og tilrettelegging for bærekraftig industri og arbeidsplasser. Tilbud de unge er mest fornøyd med, er sport/ kulturaktiviteter og frivillige organisasjoner i lokalsamfunnet. Reisemuligheter og - kostnader og offentlig transport er tilbud de unge er minst fornøyd med (Kunnskapsbanken, 2023, s. 36).

Undersøkelsen var omfattende og mange respondenter avsluttet ikke surveyen, Det kan tenkes at det de som fullførte undersøkelsen, var de som var ekstra interesserte i temaet.

Fra denne undersøkelsen vil vi i vår undersøkelse bruke faktorene alder, kollektivtilbud, arbeid og å bo i nærheten av venner.

2.6 Unge fremtidsstemmer i nord – undersøkelse med ungdommer i Midt-Troms

Storvolls forskning handler om stedsutvikling, og da spesielt i distriktene i nordområdene som sliter med fraflytting. Tiltak som kan bidra til at flere velger å bli i distriktene, kan være tilrettelegging for stedsuavhengige arbeidsplasser. Moderne teknologi og nye ideer om hvordan et arbeidsliv er, kan gjøre dette mulig (Storvoll, 2018). Forskningsspørsmål i undersøkelsen handler om ungdommenes syn på framtiden, hva som hemmer og fremmer vekst og hvilke næringer ungdommene tror har størst potensiale for vekst.

I første del av artikkelen presenterer Storvoll blant annet statistikk som bekrefter tendensen til sentralisering i flyttemønstre i landet og i nord. Tidligere forskning som bakgrunn til undersøkelsen er blant annet at unge som flytter fra hjembygden for å utdanne seg og samtidig føler tilknytning til hjemstedet (flerstedstilknytning) og at med ny teknologi som gjør distansarbeid mulig, må stedsbegrepet forstås utfra et relasjonelt og dynamisk perspektiv (Munkejord, 2009; Massey, 2005; lest i Storvoll, 2018, s. 4).

Undersøkelsen er gjennomført med respondenter fra Troms, delt i to grupper. Den ene gruppen ungdommer består av representanter fra alle ungdomsrådene i Midt-Troms der alle er under 19 år og den andre gruppen er unge ansatt som trainee i samme område.

Datainnsamling skjedde gjennom både kvantitative og kvalitative metoder. Først ble det sendt ut et elektronisk spørreskjema, deretter ble det gjennomført fokusgruppesamtaler med representanter fra ungdomsrådene sammen med ordførere og ansatte i kommunen. Siste del bestod av dybdeintervju med noen ungdommer. Formålet med fokusgruppesamtalene var oppfølging av resultatene fra nettundersøkelsen samt å skape en mulighet for de unge til å komme med sine synspunkter i dialog med ordførere og kommuneansatte (Storvoll, 2018).

Ungdommenes oppfatning om hvilken næring som har størst potensiale til vekst, var sjømatnæring (64%), forsvaret (40%), jordbruk (36%), transport (28%) og reiseliv (28%). I resultatet for hvilke faktorer ungdommene tror bidrar til god vekst, kom «god kommunikasjon/transportmuligheter» på førsteplass med 56%. Deretter fulgte «tett og god samhandling», «utdanningsmuligheter» og «varierte arbeidsmuligheter». Faktorer som ble nevnt som hindre for vekst, var dårlig infrastruktur/transportmuligheter, boligmangel og mangle på unge i distriktene (Storvoll, 2018, s. 9 - 11).

Svarene fra de unge som var trainee lignet ungdommenes svar, men faktorer som hindrer vekst skilte seg fra ungdommenes svar; disse var mangel på unge, mangel på kvalifisert arbeidskraft og mangel på felles identitet (s.13).

En stor andel av både traineene og ungdommene var usikre på om de ville bli boende i området. Traineenes vilkår for å ville bosette seg der, var faglige utviklingsmuligheter, bra boliger, relevant arbeid for både seg og medfølgende partner. At ungdommene i stor grad ønsker å flytte ut, forklares med at det er naturlig for unge å ville reise ut, ta utdanning snarere enn at regionene var uattraktiv.

Mange unge svarte at det var vanskelig å mene noe om framtiden sin når de var unge. Innspill/gode råd fra ungdommene handlet om temaer som arbeid, omdømmebygging, trygge samfunn, skole-og fritidsaktiviteter, utdanning og bolig. Medinnflytelse, samarbeid regionalt/globalt og bærekraftig utvikling var temaer som kom fram i fokusgruppene. Flere traineejobber nevnes som tiltak til å skape flere jobber i regionen (Storvoll, 2018).

Faktorer nevnt her som vi vil bruke i undersøkelsen, er utdanning, fleksibelt arbeid, kollektivtilbud og alder.

2.7 Nova rapport – Tilflyttings- og rekrutteringsarbeid i distriktene

I april 2020 skrev Lillian Hatling og Ingvill Dahl denne oppsummeringen på vegne av Distriktssenteret. På bakgrunn av en langvarig utvikling hvor de mindre sentrale stedene i landet har opplevd svak eller negativ befolkningsvekst og utflytting er denne rapporten blitt etterspurt. Det ble bedt om å sjekke hvordan kommunene planlegger for de demografiske utfordringene som man kunne se og kartlegge styrker og svakheter ved dette (Hatling & Dahl, 2020).

I en studie fra 2013 (Grimsrud & Aure, 2013, lest i Hatling & Dahl, 2020, s. 6) tar de for seg fem hovedstrategier som kan gjøre et bosted i distriktene mer attraktivt. Inspirere, med omdømmebygging, promotering og annonsering var vanskelig å måle, men kunne “minne” noen på at det er mulig og attraktivt å bo utenfor storbyene. Informere var nummer to. Her er nettsider, databaser og brosjyrer benyttet for å vise attraktiviteten ved bostedet. Nummer tre var å lage møteplasser. Nummer fire var formidling/personlig veiledning og nummer fem var tilrettelegging for å bedre bosettingsgrunlaget (s.6).

Et av de viktigste forholdene som har forandret seg de siste årene er at det har blitt langt mindre innvandring. Det er forskjellig attraktivitet blant kategoriene av innvandrere. De siste årene har det vært høy attraktivitet innenfor bygg og anlegg, men også i restaurantbransjen (s.18).

Selve kommunen og regionene kan påvirke netto befolkningsutvikling minimalt, men indirekte kan de gjøre kommunen mer attraktiv ved riktige hjelpemidler og innsats. Det kan ha større effekt å dekke reelle behov i lokalsamfunnet. I stedet for å prøve å lokke hjem de som er fraflyttet, kan man heller ta vare på de som allerede har valgt å flytte til stedet. Dette er noe som må samarbeides om. Kommunen kan ikke gjøre denne jobben alene, så både næringsliv og innbyggerne må samarbeide for å oppnå positivt resultat i befolkningsutviklingen (Hatling & Dahl, 2020, s. 18). Arbeid er den viktigste årsaken til at folk flytter. Kvaliteter som stedet, familie og nettverk har også betydning for både flyttebeslutninger og beslutninger om å bli boende (Sørli et al, 2012, lest i Hatling & Dahl, 2020, s. 18).

Sentrale faktorer som er nevnt i denne rapporten er arbeid, stedsuavhengig arbeid, bolig, kommunale tjenester, nettverk, kultur-og fritidsaktiviteter og tilknytning. Alle faktorer vil bli brukt i vår survey. Stedsuavhengig arbeid tolker vi her som fleksibel arbeidshverdag.

2.8 Undersøkelse om tilflyttingsarbeids i norske distriktskommuner

Gro Marit Grimsrud og Marit Aure har forsket på tilflyttingsarbeid i norske distriktskommuner. Studien er sluttrapporten fra prosjektet “Tilflyttingsarbeid i norske distriktskommuner” som Ideas2evidence, Norut og Møreforskning har utført for Distriktssenteret. Ved å sette søkelys på tilflyttingsarbeid kan man finne ut hva som skal til for å gjøre stedet attraktivt for tilbakeflyttere. Prosjektet har vært delt i tre forskjellige deler. Selve sluttrapporten har analysert i hvilken grad og hvordan tilflyttingsarbeid virker. I tillegg drøftet hvilke metoder og verktøy man skulle bruke for å evaluere og dokumentere resultater av tilflyttingsarbeid. Prosjektet har hatt en referansegruppe gjennom hele prosessen bestående av innbyggerrekrutter fra forskjellige kommuner (Grimsrud & Aure, 2013).

Etter en lang drøftingsperiode valgte de å ikke sette søkelys på survey, men på casestudier. Grunnen for dette var at det tidligere hadde blitt gjort kvantitative undersøkelser med dårlig resultat om dette. De har valgt å ha personlig intervju med personer til hver case. Forskerne har gått i dybden på strategier, aktiviteter, virkemidler og arbeidsmåter som brukes i tilflyttingsarbeid. Her har de valgt fem forskjellige casestudier og de ble valgt ved å velge ut fra prosjektkatalogen hvor det var mulig å velge mellom 160 casestudier. En av de viktigste kriteriene for valg av case var at det var med å belyse problemstillingene til forskerne. Det ble intervjuet både prosjektledere, tilflyttere og andre som har hatt viktige roller i tilflyttingsarbeidet (Grimsrud & Aure, 2013).

Funnene i rapporten viser at tilflyttingsarbeid virker til en viss grad. Lokale tiltak kan bidra til å øke innbyggertallet, men tallet er for beskjedent i forhold til antall flyttinger totalt. Felles for alle er at flyttelysten var der i utgangspunktet. Det er identifisert fem hovedstrategier som representerer tiltak og virkemidler, som nevnt lengre opp i rapporten “Tilflyttings og rekrutteringsarbeid i distriktene (Hatling & Dahl, 2020).

Mange fant ut at det var vanskeligere med tilflyttingsarbeid enn antatt. Generelt fordi stedet manglet grunnleggende forutsetninger for bosetting – boliger, jobber og barnehageplasser.

De fant også ut at ikke alle tilflyttere er like mye verdt. Det dreier seg i hovedsak om flyktninger, asylsøkere, familiegjennforente og arbeidsinnvandrere. Andre grupper flyttere som tilbakeflyttere, norske, nordiske og mellomeuropeiske barnefamilier, barnefamilier og unge og single fra inn- og utlandet ble ansett som mer verdifulle til å bosette seg (s 8).

Faktorer fra denne undersøkelsen som er relevant for vår undersøkelse, er arbeid, bolig, kommunale tjenester, kultur-og fritidstilbud samt nærhet til naturen.

2.9 Undersøkelse om universitetsstudenters behov og tilfredshet med vertsbyen

Denne undersøkelsen hadde som formål å undersøke hvilke faktorer som gjør byen Dunedin på New Zealand attraktiv for studenter som velger å studere ved universitet Otago (Insch & Sun, 2013). Universitets- og høyskolebyer drar ofte nytte av å ha studenter som innbyggere. Studenter bidrar til en vitalitet og mangfold til vertsbyen i tillegg til å være en kompetanse som er nyttig og attraktiv for byen (Monaghan, 2008, lest i Insch & Sun, 2013, s. 179).

Undersøkelsen var todelt, første del bestod av to fokusgrupper på sju personer hver som skulle diskutere seg fram til hvilke faktorer som var relevante og aktuelle for å brukes i del to, spørreundersøkelsen. Temaer som ble diskutert, var hvorfor de valgte dette studiestedet, forventninger om vertsbyen, tilfredshet og hvilke faktorer som var viktige for dem i en by.

Fra resultatene i fokusgruppene ble det identifisert 11 egenskaper for vertsbyen: bolig, tilgjengelighet, vitalitet, kulturell scene, kommunale tjenester, offentlig transport, nærhet til naturen, trygghet, shopping og restaurantliv, sosialt liv og tilhørighet og sportsaktivitet og -tilbud.

Spørreundersøkelsen ble gjennomført face-face, der studentene rangerte de 11 egenskapene utfra hvor viktige de var og hvor tilfreds de var med egenskapene. En stegvis multippel regresjonsanalyse ble utført for å finne hvilke egenskaper som studentene var mest fornøyd med vertsbyen.

Egenskapene som bidro mest til studentens tilfredshet var shopping og restaurantliv, byens vitalitet, sosialt liv og tilhørighet og offentlig transport (s.185). Faktorene som var viktigst for studentenes valg av studiested, var bolig, sosialt liv og tilhørighet, trygghet og kulturelle aktiviteter. Resultatene fra studien ble sammenlignet med tidligere innbyggerundersøkelser.

Innbyggerne vurderte balansert arbeidsliv, trygghet, nærhet til naturen og tilgang til kommunale tjenester som viktigste egenskaper for valg av bosted (Insch & Sun, 2013, s. 187).

Faktorene kollektivtilbud, kommunale tjenester, venner, shopping/restaurantliv og nærhet til naturen er relevant for vår undersøkelse, samt å skille mellom de som er i arbeid og de som er studenter.

2.10 Ungdommer og næringslivets syn på stedsattraktivitet i grenseområdene Litauen-Polen – en kritisk analyse

Denne undersøkelsen fra 2016 ser på hvilke faktorer som er vesentlige for stedsattraktivitet i grenseområdet mellom Litauen og Polen (Bruneckienė et al., 2016). Studien ble gjennomført med respondenter innen næringsliv og blant ungdommer, begge grupper fra grensekommunene Alytus (Litauen) og Elk (Polen).

For at en by skal kunne hevde seg og være attraktiv for arbeidskraft og investerere, må byens spesielle faktorer som bidrar til stedsattraktivitet inngå i all PR for byen og i byens strategiske plan i følge forskerne (s. 46). Studien rapporterer to resultat, fra survey om næringslivets syn og survey om ungdommenes syn på stedsattraktivitet. Dette avsnittet fokuserer på resultatet om ungdomenes syn.

Studien med ungdommene ble gjennomført i regi av kommunene som en fokusgruppstudie. Fire fokusgrupper med 15 personer i alderen 17-23 år, deltok i studien, to grupper i hvert land. (s. 49). Formålet med studien var å identifisere hvilke faktorer i de to kommunene som gjør det uattraktivt og attraktivt å bo og leve i.

Ungdommene fra begge land kom fram til lignende resultat og prioriterte faktorene for stedsattraktivitet i samme rekkefølge: 1) Mulighet til å ta høyere utdanning, med interessante og aktuelle studieprogram, 2) Variert arbeidsmarked, med muligheter til kvalifisert arbeidskraft og muligheter til traineejobb (s.51).

Faktorer som bidrar til bra levevilkår kom på 3.plass. Disse faktorene var billig og bra bolig, offentlig transport i og ut fra byen, tilgang til gratis Wifi i byen, tilgang til shopping og fritidsaktiviteter. Oppsummert var det utdanningsmuligheter og arbeid med karrieremuligheter som var de viktigste faktorene for stedsattraktivitet.

Faktorer som gjorde stedene uattraktive, var mangel på interessante og aktuelle studietilbud, mangel på lærling/trainee plasser og mangel på jobb for ungdommer. Ungdommene var også misfornøyde med offentlig transport og de mente at gratis wifi burde finnes overalt i byen. Mangel på faktorer som bidrar til trygghet i samfunnet ble nevnt, som for eksempel utrygge gater å ferdes i, men også intoleranse for utlendinger. De savnet også sosiale møteplasser for barn og unge i byen (manglet sykkelstativ, lekeplasser osv).

Forskerne oppsummerer i rapporten at økonomisk vekst i en by er avhengig av tilgjengelige menneskelige ressurser og at tilrettelegging for ungdommer er en investering i framtidens arbeidskraft som på sikt vil gi vekst både sosialt og økonomisk (Bruneckiené et al., 2016).

Faktorene varierte utdanningsmuligheter, relevant arbeid, kulturtilbud og kollektivtilbud er interessante for vår undersøkelse og vil bli brukt.

2.11 Oppsummering litteratur

Den store bo-og flyttemotivundersøkelsen (2008) nevner at arbeid var viktigste årsak til å flytte i undersøkelsen av 1972, og at flere oppga familie som årsak til å flytte i 2008 (Sørli et al., 2012). Av de seks hovedfaktorene bo-og flyttemotiv som ble brukt i undersøkelsen, velger vi å undersøke de fire som fikk 93 % svar: arbeid, bolig, sted/miljø og familie (s.12). For faktoren familie endret vi til familie/venner ettersom vi tenker oss at for unge kan venner være vel så viktig som familie. Undermotivene til faktoren sted/miljø (s. 130) vil også bli brukt i vår survey.

Velferdsforskningsinstituttet NOVA sin undersøkelse fra 2021 undersøkte unges tilhørighet, hvordan det er å være ung i Distrikts-Norge og de unges fremtidsplaner. Med både kvantitative og kvalitative metoder viste resultatene at unge i distriktene har større «sosialt kapital» enn unge i byområder i form av større opplevd tilhørighet, flere nære relasjoner og et mer aktivt liv på fritiden (Eriksen & Andersen, 2021).

Distriktssenterets undersøkelse om unges motivasjon for å bo i distriktene brukte motivasjonsteori som bakgrunn for undersøkelsen (Nordtug, 2021). I motsetning til den nasjonale bo-og flytteundersøkelsen fra 2008, handlet denne undersøkelse om unges intensjon og motivasjon til å flytte istedenfor hvorfor de *hadde* flyttet. For å nå flest mulig unge til å svare på undersøkelsen, ble surveyen oversatt til flere språk. Av samme årsak valgte vi å oversette vår survey til engelsk og russisk.

I Sørlies rapport om bolyst og stedsattraktivitet konkluderes det med at det finnes mange ulike årsaker til at noen velger å flytte/ikke flytte (Sørlie, 2009). Sørlie viser til sosiokulturelle spenningsforhold som viktige for et lokalsamfunns utvikling, blant annet nevnes kjønnsforskjeller i forhold til hvem som bor i distriktene og hvem som er tilflyttere.

Undersøkelser om stedsattraktivitet og motivasjon til å bo i nord, viser på et sentralisert flyttemønster også innad i Nord-Norge (Kunnskapsbanken, 2023; Storvoll, 2018). Relevant arbeid med karrieremuligheter ble nevnt som viktig for unge i begge undersøkelsene. Aller viktigst var mulighet til utdanning og bra infrastruktur, både transportmuligheter og digital infrastruktur.

Undersøkelsen Barometer X viste at 50% av de unge trodde at de kom til å bo i samme kommune om 5 år (Kunnskapsbanken, 2023). De mente det var naturlig for unge å ville reise bort fra hjemkommunen, jobbe og ta utdanning, uten at det betydde at hjemstedet var uattraktivt å bo i (Storvoll, 2018).

NOVA sin rapport om tilflyttings- og rekrutteringsarbeid i distriktene viser at kommuner og regioner må samarbeide med innbyggere og næringsliv for å bygge stedsattraktivitet. Tilflyttingsarbeid bør skje gjennom samskapning og kunnskap om stedets behov og særpreget (Hatling & Dahl, 2020). Arbeid nevnes som den viktigste årsaken til at folk flytter. Familie og nettverk angis som viktig årsak til å både flytte og til beslutningen om å bli boende (Sørlie et al., 2012).

Effekten av tilflyttingsarbeid har vist seg være minimal hvis det ikke finnes ledige jobber, boliger og skoler i lokalsamfunnet (Grimsrud & Aure, 2013). Og tilflyttingsarbeidet har vist seg i stor grad være rettet mot tilbakeflyttere, barnefamilier og høyutdannede personer med europeisk bakgrunn.

Universitetsstudenter i New Zealand og deres behov og oppfatning om stedsattraktivitet er ikke så mye annerledes enn preferansene unge i Norge har. Det samme gjelder for unge i grensetraktene i området mellom Litauen-Polen. Sosialt liv, bra tilgang til offentlig transport, shopping og butikker var faktorer som bidro til et attraktivt sted å bo (Bruneckienė et al., 2016; Inch & Sun, 2013). Bra tilgang til relevant utdanning og varierte jobbtillbud var absolutt viktigst for de unge i Litauen-Polen (Bruneckienė et al., 2016).

Litteratur	Utvalg faktorer nevnt i litteratur
Bo – og flyttemotivundersøkelsen (Sørliet et al., 2012)	Arbeid, bolig, sted/miljø, familie viktige hovedfaktorer. Undermotiv om sted/miljø, som kort vei til arbeid, tilgang til kafeer, butikker og offentlige tjenester
Nova rapport om ungdomstilhørighet (Eriksen & Andersen, 2021)	Betydningen av bosted, kjønn og sosioøkonomiske ressurser i Distrikts-Norge. Tilhørighet, nære relasjoner, sosial støtte og sosial kapital er viktige faktorer.
Distriktssenteret: Unges motivasjon for å bo i distriktene (Nordtug, 2021)	Alder påvirker bolyst. Andre faktorer nevnt, er kollektivtilbud, nærhet til naturen, lokalkjennskap og sikkert arbeid
Bolyst og stedsattraktivitet (Sørliet, 2009)	Det er ikke en fasit på hvorfor noen flytter. Menn dominerer i lokalbefolkningen og kvinner dominerer i tilflyttergruppen.
Barometer X 2023 (Kunnskapsbanken, 2023)	Alder, kollektivtilbud, arbeid som er sikkert og å få brukt kompetansen. Utdanningsmuligheter, venner, sport og kulturaktiviteter
Undersøkelse med ungdommer i midt - Troms (Storvoll, 2018)	Alder, utdanningsmuligheter, fleksibel arbeidstid, kollektivtilbud, fritidsaktiviteter og boliger
Nova rapport om tilflyttings – og rekrutteringsarbeid (Hatling & Dahl, 2020)	Arbeid er viktigste faktor for at folk flytter. Stedet, familie og nettverk har også innvirkning på valg om flytting.
Tilflytting for enhver pris (Grimsrud & Aure, 2013)	Grunnleggende forutsetninger for bosetting mangler – boliger, jobber og barnehageplasser.
Universitetsstudenter behov og tilfredshet med vertsbyen (Insch & Sun, 2013)	Skoleelev/student nevnt. Nærhet til natur, kollektivtilbud, gode kommunale tjenester, nettverk, kulturtilbud, bolig, shopping og restaurantliv
Undersøkelse om stedsattraktivitet i grenseområdene Litauen-Polen (Bruneckienė et al., 2016)	Varierte utdanningsmuligheter, kvalifisert arbeid, Kollektivtilbud, bolig, sosiale møteplasser

Tabell 5. Faktorer funnet i litteraturen som er interessante å bruke i undersøkelsen vår

2.12 Hypoteser

Vi avslutter kapittel 2 med å presentere 13 hypoteser, H1-13. Hypotesene gjelder begge de avhengige variablene «sannsynlighet for å bli boende i Narvik om 5 år» og «sannsynlighet for å bli boende i Narvik om 10 år». Vi har med bakgrunn i litteraturen og teori som vi har gått gjennom i dette kapitlet utformet hypotesene. Målet er å teste hypotesene ved data vi får inn på spørreundersøkelsen ved hjelp av regresjonsanalyse.

Hypotesene er som følger:

H1: Jo høyere alder, desto større er sannsynligheten for at unge voksne ønsker å bosette seg i Narvik.

Distriktssenterets undersøkelse om unges motivasjon for å bo i distriktene (Nordtug, 2021) fant at de som var mest motivert til å bo i distriktene var nærmere 30 enn 15 år. Dette funnet er bakgrunnen for H1. Vi antar at unge voksne som er nærmere 30-års alderen, har tatt utdanning, begynt å etablere seg med familie og kan si med størres sikkerhet at de fremdeles bor i Narvik om 10 år. For unge voksne i den yngre aldersgruppen, vil det være naturlig å flytte ut fra hjemkommunen grunnet jobb eller studier og de vil ha vanskelig å se for seg hvor de kommer til å bo så langt fram som 10 år.

H2: Det er mer sannsynlig at unge voksne som har bodd i Narvik mer enn 10 år blir boende, enn de som har bodd kortere enn 10 år.

Dette begrunner vi med at unge voksne som allerede har bodd i Narvik i over 10 år mest sannsynlig blir værende på grunn av trygghet og kjennskap til bostedet. I tillegg har de en sterk tilknytning til stedet fordi de har bodd i Narvik over en så lang periode. Vi antar at flere at de unge voksne allerede har begynt å etablere familie slik at det er “vanskeligere” å flytte på seg. Ifølge (Hatling & Dahl, 2020) kan de unges preferanser skille seg utfra hvor lenge de har bodd på stedet.

H3: Jo mer unge voksne vektlegger varierte jobbmuligheter, jo mindre sannsynlig er det at de vil bosette seg i Narvik.

Med denne hypotesen utgår vi fra at det er i storbyene det finnes mest varierte jobbmuligheter og at de som er opptatt av et større og variert arbeidsmarked vil gjerne bo der disse finnes. Jobb er viktigst som flyttemotiv for folk som er nyutdannet og i alderen «ung voksen» er det ikke så uvanlig å bytte jobb/bolig ofte (Kunnskapsbanken, 2023; Storvoll, 2018).

H4: Jo mer unge voksne vektlegger en fleksibel arbeidshverdag, jo mindre er sannsynligheten for å bosette seg i Narvik.

Vi antar at på større steder er det lettere med en fleksibel arbeidshverdag enn hva det er i Narvik, fordi det er et større mangfold av arbeidsplasser som tillater dette. Derfor tror vi at de som vektlegger en fleksibel arbeidshverdag mest sannsynlig ikke vil bosette seg i Narvik fordi

det er en viktig faktor for dem. Dette er en faktor som nevnes i både Storvoll (2018) og Hatling & Dahl (2020).

H5: Jo mer unge voksne vektlegger å få brukt arbeidskompetansen, jo mindre sannsynlig er det at de vil bosette seg i Narvik.

Her antar vi at i større byer finnes det et bredere og større arbeidsmarked enn i mindre byer, der de unge har lettere for å få jobb hvor de kan få brukt sin arbeidskompetanse. De som vektlegger å få brukt sin arbeidskompetanse, tenker vi oss derfor at de vil være mindre tilbøyelig til å bosette seg i Narvik. Dette bekreftes også av Storvoll (2018).

H6: Jo mer unge voksne vektlegger å være kjent med lokalsamfunnet, jo høyere sannsynlighet er det for at de ønsker å bosette seg i Narvik.

På bakgrunn av Nordtug (2021) sine bidragsytende faktorer til bolyst antar vi at de som vektlegger å være godt kjent med lokalsamfunnet ønsker å bli boende i stedet for å flytte fordi lokalsamfunnet er en trygghet for dem. Om man er kjent i lokalsamfunnet regner vi med at det er lettere å vite hvilke muligheter som finnes på stedet.

H7: Jo mer unge voksne vektlegger et godt kollektivtilbud, jo mindre er sannsynligheten for at de vil bosette seg i Narvik.

Med H7 antar vi at de som verdsetter faktoren «godt kollektivtilbud» høyt, mest sannsynlig vil velge å flytte fra Narvik i fremtiden. Kollektivtilbudet i Narvik er ikke så godt utbygd. Studier viser at personer som er negative til å bo i distrikter, kan kjennetegnes av at de blant annet verdsetter et godt kollektivtilbud i høyere grad enn andre (Nordtug, 2021).

H8: Jo mer unge voksne vektlegger tilgang på kafeer, restauranter og utesteder, jo mindre er sannsynligheten for at unge voksne bosetter seg i Narvik.

Med denne hypotesen påstår vi at unge voksne som liker urbant liv og sosiale møteplasser som eksempelvis kafeer og utesteder sannsynligvis ikke ønsker å bosette seg i Narvik. Dette er på grunn av at disse faktorene gir positiv effekt på bolyst, noe som bekreftes i forskning (Insch & Sun, 2013) og siden Narvik har relativt lite tilgang på dette så minsker det lysten til å bosette seg.

H9: Jo mer unge voksne vektlegger god tilgang på treningstilbud innendørs, jo mindre er sannsynligheten for at man bosetter seg i Narvik.

Vi antar at de som synes det er viktig med god tilgang på treningstilbud innendørs ønsker å bosette seg i større byer enn Narvik fordi mulighetene til innendørs trening er bedre der. Det er blitt viktigere og viktigere for innbyggere å holde seg i aktivitet ikke bare utendørs, men også innendørs. Denne faktoren støttes blant annet opp i Den nasjonale bo- og flyttemotivsundersøkelsen (2008), Erikssen & Andersen (2021) og Storvoll (2018).

H10: Jo mer unge voksne vektlegger et godt kulturtilbud, jo mindre er sannsynligheten for å bosette seg i Narvik.

Med bakgrunn i funn fra Inch & Sun (2013), hvor kulturtilbud er en viktig faktor for studentenes tilfredshet med vertsbyen, vurderer vi at unge voksne som mener det er viktig å ha tilgang til et godt kulturtilbud vil velge å flytte til en større by enn Narvik. Siden Narvik har et noe begrenset kulturtilbud, vil sannsynligheten for å bosette seg være mindre.

H11: Jo mer unge voksne vektlegger god tilgang på varierte utdanningstilbud, jo mindre er sannsynligheten for å bosette seg i Narvik.

Denne påstanden har bakgrunn fra Bruneckiené et al (2016) som viser at god tilgang til ulike utdanninger gir økt bolyst. Utdanning har de siste tiårene blitt en enda viktigere faktor hos populasjonen enn tidligere, derfor vil det være viktig å ha tilgang på ulike utdanningsmuligheter for å få folk til å bosette seg. UiT Narvik tilbyr i dag kun studier innen ingeniørfag, sykepleie og økonomifag. Utdanningstilbudet i Narvik er noe begrenset og mange reiser bort for å utdanne seg. Derfor vil de som vektlegger dette, mest sannsynlig ikke bosettes seg i Narvik.

H12: Jo mer unge voksne vektlegger å ha familiemedlemmer i nærheten, jo mer sannsynlig er det at de bosetter seg i Narvik.

Med bakgrunn i Nova rapporten “ Tilflytnings - og rekrutteringsarbeid i distriktene (Hatling & Dahl, 2020) antar vi at unge voksne ønsker i større grad blir boende om de er opptatt av å ha familiemedlemmer i nærheten. Da rapporten sier at familie og nettverk har stor betydning for både flyttebeslutninger og beslutninger om å bli boende (Sørli et al., 2012). Vi antar at det er større sannsynlighet for at man vil bo nært familiemedlemmer når man selv har etablert en familie.

H13: Jo mer unge voksne vektlegger å bo i leilighet i stedet for hus/rekkehus, jo mindre sannsynlighet er det at de vil bosette seg i Narvik.

Bakgrunnen for denne påstanden er at Narvik er en by som har relativt lav pris på hus i forhold til storbyer som f. eks Oslo, Trondheim og Bergen. Det vil være lettere å etablere seg som familie i enebolig/rekkehus i Narvik enn i storbyer rundt om i Norge fordi de fleste har råd til å kjøpe rekkehus/enebolig i Narvik. Derfor antar vi at de som ønsker å bosette seg i enebolig/rekkehus i større grad ønsker å bosette seg i Narvik enn de som ønsker å bosette seg i leilighet. Nordtug (2021) sier at en person som har positiv holdning til å bo i distrikter, kjennetegnes blant annet av å ville bo i enebolig.

3 Metode

3.1 Forskningsdesign

Problemstillingen vår pekte klart mot et kvantitativ design og tverrsnittstudie, siden variablene i undersøkelsen er tydelig definert og vi undersøker sammenheng mellom hvilke variabler som hemmer og fremmer motivasjon til å bosette seg i Narvik (Jacobsen, 2015, s. 123). Vi tenkte også på tidsrammen vi hadde til rådighet da vi valgte metode, da en spørreundersøkelse mest sannsynlig ville gi tilfredstillende deltakelse og valide svar innenfor tidsrammen. Tverrsnittstudie er det hyppigst benyttede kvantitative designet og anvendes oftest i liknende undersøkelser, blant annet i levekårsundersøkelser (Ringdal, 2018 s 112). Dette støttet vårt valg av forskningsdesign. Med tverrsnittsdesign deltar respondentene kun en gang i undersøkelsen, og vi får svar på hva unge voksne (18-35 år) tenker om bomotivasjon i nåtid (Ringdal, 2018, s. 26). Problemstillingen ble operasjonalisert til tre forskningsspørsmål, som vi søker svar på ved å teste 13 hypoteser. Datainnsamling ble gjort gjennom en digital survey.

3.2 Kvantitativ metode

Vi har valgt kvantitativ forskningsmetode fordi metoden gir oss bedre grunnlag for å si noe mer sikkert om helheten og om sammenhengen mellom variablene. Ettersom vi ved kvantitativ metode ikke har mulighet til å justere surveyen etter at den er sendt ut til respondentene, kreves det at vi har gjort gode forberedelser basert på litteratur og teori om

bomotivasjon (Jacobsen, 2015, s. 252). Arbeidet innebar også en del avveieringer om hvilke spørsmål som var nødvendige og unødvendige å ha med i surveyen.

Vi valgte å dele opp respondentene i to grupper når det gjaldt tilknytning til Narvik, en gruppe for de som har bodd sammenlagt 10 år eller mer i Narvik og en gruppe for de som har bodd kortere enn 10 år. Årsaken til dette, er at vi antar at ulik tilknytning til Narvik (i form av ulik botid) vil gi forskjellige resultat i undersøkelsen. Vi spurte også om hvor stor sannsynligheten var for at respondentene bodde i Narvik om både 5 år og 10 år. Formålet med å spørre om to tidsperioder, var at vi antar at de to profilene vi finner for 5-årsperspektivet og 10-årsperspektivet vil være forskjellige.

Kvantitativ metode er basert på talldata i motsetning til kvalitativ metode som er basert på tekstdata (Ringdal, 2018, s 25). Ved å anvende kvantitativ metode i forskningen vår, er vi avhengige av å få svar på spørreundersøkelsen vår fra et stort antall respondenter. Det er også stor avstand fra de vi undersøker og ved kvantitativ metode går vi i bredden ved å registrere sammenlignbar og strukturert informasjon i et relativt stort utvalg (Ringdal, 2018, s 110). Datainnsamlingen ble gjennomført som et digitalt selvutfyllingsskjema som ble delt i SoMe og laget via nettskjema.no.

3.3 Undersøkelsens utvalg

Målgruppen for undersøkelsen vår er unge voksne mellom 18 og 35 år som var bosatt i Narvik da undersøkelsen ble gjennomført. Ved å studere svarene fra mange respondenter, håper vi å finne variasjoner og sammenhenger mellom de ulike preferansene. Vi valgte å rette oss mot unge voksne fordi det er i den perioden unge oftest velger å ta utdanning, flytte og/eller etablere seg med familie.

Vi vurderer det slik at unge voksne i aldersgruppen 18-35 år er flittige anvendere av SoMe. I første omgang ble spørreundersøkelsen delt i SoMe ettersom vi begge bor i Narvik og har mange Facebookvenner som bor i byen. Vi fikk som forventet mange svar i løpet av de første dagene. Vi kontaktet også voksenopplæringen ved integreringsenheten i Narvik kommune for distribuering av spørreundersøkelsen, som for øvrig også var oversatt til engelsk og russisk. Undersøkelsen ble delt via Narvik-russen og vi kontaktet også tilflyttingskontoret for distribusjon.

Utvalget vårt som spørreundersøkelsen ble distribuert til, er et ikke-sannsynlighetsutvalg og et bekvemmelighetsutvalg (Jacobsen, 2015; Ringdal, 2018, s. 212). Ikke-sannsynlighetsutvalg gir ikke samme muligheter for statistisk generalisering fra utvalg til populasjonen (Ringdal, 2018, s. 212), men av praktiske årsaker valgte vi å gå for denne distribusjonsmåten.

Undersøkelsen ble også gjennomført med selvseleksjon. Det vil si, nettløken ble delt og de som så den, valgte selv å gjennomføre surveyen (Jacobsen, 2015, s. 303).

Vi kan ikke se om utvalget vårt er representativt for målgruppen vår, ettersom de fleste svarene vi fikk var gjennom våre venner i sosiale media og undersøkelsen var anonym. Muligheten for at undersøkelsen også ble delt videre og besvart av venners venner, en såkalt «snøballeffekt», kan vi heller ikke se. Selv om vi har overrepresentasjon av en aldersgruppe, tror vi at undersøkelsen kan gi oss noe informasjon om unge voksne som bor i Narvik. For å motvirke skjevfordeling i utvalget, delte vi derfor undersøkelsen på flere steder, som nevnt over.

Vi har diskutert om utvalget er representativt eller ikke. Kan det eksempelvis være at typiske narvikpatrioter er mer tilbøyelig til å svare på undersøkelsen? Det er alltid best med sannsynlighetsutvalg (Jacobsen, 2015, s. 298). Men vi har et variert og ganske stort utvalg slik at det ikke er noen åpenbar grunn til å tro at utvalget er holdningsmessig skjevt.

3.4 Kvalitetssikring og kritikk av metode

Studiens kvalitet avhenger av om vi har reliabilitet, som vil si at dataen vi har samlet inn er til å stole på. I tillegg må studien ha god validitet, det vil si om dataene gir oss svar på det vi ønsker å måle (Ringdal, 2018, s. 103). Og i tillegg må analysene gjøres korrekt. Måling i form av en spørreundersøkelse innebærer tallfesting av egenskaper ved de enheter som analyseres, og å knytte det vi måler opp mot teoretiske begreper (s.95).

Begrepet bomotivasjon fremstår som abstrakt og kan ha ulike betydninger for folk. For å sikre oss at spørreskjemaet holder høy begrepsmessig validitet, det vil si, at vi faktisk måler det vi ønsker å måle (Ringdal, 2018, s. 107), har vi hentet parametre fra tidligere studier om bomotivasjon. Ved å anvende oss av parametre som tidligere er brukt i studier og som da er validerte parametre, sikrer vi oss begrepsmessig validitet. Videre har vi bearbeidet spørreundersøkelsen slik at den er tilpasset målgruppen og kan svare på våre forskningsspørsmål.

Før selve undersøkelsen ble sendt ut, ble surveyen testet av noen få personer som ga tilbakemeldinger. Justeringer ble gjort utfra tilbakemeldinger og grundige diskusjoner om formuleringer og hvilke spørsmål som var relevante/ikke relevante å ha med i surveyen. Vi vektla at spørsmålene skulle kunne forstås og være relevant for unge voksne å svare på. Dette gjorde vi for å være sikre på at svarene som ble gitt, ble korrekt. En viktig oppgave for oss i forskningssammenheng er å minimere feilkilder, både i forhold til måleprosessen og i representasjonsfeil (Ringdal, 2018, s. 218).

3.5 Studiens avgrensninger

Vi har avgrenset studien til å gjelde unge voksne mellom 18-35 år og som bor i Narvik for tiden da undersøkelsen ble gjennomført våren 2024. Ved å kun spørre unge voksne som for tiden bor i Narvik, undersøker vi ikke hva som skal til for å få utflyttede narvikværing til å flytte tilbake.

Vi har hentet mye inspirasjon fra den store bo - og flyttemotivundersøkelsen (2008) til bruk i undersøkelsen vår. Undersøkelsen (2008) spør respondentene om motiv til å både bo og til å flytte. Vi har hovedsaklig hatt fokus på spørsmål om bomotivasjon. Til slutt i undersøkelsen spør vi derimot om sannsynligheten for at respondentene bor i Narvik om 5 og 10 år, med mulighet til å begrunne hvorfor. Svarene på disse spørsmålene kan eventuelt inneholde flyttemotiv.

Den nasjonale undersøkelsen brukte seks hovedfaktorer som bidrar til bo-flyttemotivasjon i undersøkelsen. Ettersom 93% av innkomne svar i den nasjonale undersøkelsen (2008) gjaldt fire av hovedfaktorene (Sørli et al., 2012), har vi valgt å bruke kun disse faktorene i vår undersøkelse.

I undersøkelsen vår spør vi om generelle bostedspreferanser i forhold til familie og barn, utdanning og arbeid. Forskning viser at unge voksne uten barn og/eller utdanning/jobb har andre preferanser i forhold til hvor de vil bo, enn de som er etablert i par med familie (Insch & Sun, 2013; Sørli, 2009). Vi spør ikke respondentene om de er gift/i parforhold eller har barn og undersøker derfor ikke dette. Men vi håper å se forskjeller i svarene fra de yngre unge voksnes preferanser i forhold til de «eldre» unges preferanser ettersom det er mer sannsynlig at unge voksne nærmere 30 år har stiftet familie enn den yngre gruppen.

3.6 Datainnsamling

Da vi skulle utforme spørreundersøkelsen valgte vi Nettskjema, som er et verktøy utviklet av Universitetet i Oslo. Nettskjema er et svært brukervennlig verktøy og siden det er digitalt er det enklere å holde deltakerne anonyme. Vi lagde tre forskjellige spørreskjemaer. Et på norsk, et på engelsk og et på russisk, sistnevnte var fordi vi ønsket å inkludere ukrainere som har etablert seg i Narvik de siste årene. Dette skjemaet var gratis for oss å bruke fordi vi er studenter ved UIT.

Vi valgte å legge spørreundersøkelsen ut på våre SOME-kanaler i tillegg til at vi hadde dialog med ulike instanser for kunne distribuere undersøkelsen videre for oss. Denne metoden kan ha svakheter blant annet fordi det var i stor grad utenfor vår kontroll, noe vi fikk erfare med tanke på at flere av de vi hadde avtalt med ikke sendte spørreundersøkelsen videre. Det positive med webbasert spørreskjema er at man sparer mye arbeid på at skjemaet samler inn svarene og lagrer de automatisk i en database som er klar for analyse (Jakobsen, 2015, s. 278).

For å delta i vår spørreundersøkelse måtte informantene være mellom 18-35 år og bo i Narvik. Vi satt disse kravene fordi vi mente de passet bra til det vi forsket på i studien. Alderen passet godt fordi de som går siste året på videregående (18 år) snart går inn i en prosess hvor bosetting er relevant og ikke minst at de er over myndighetsalder. Derfor trengte vi ikke å be om samtykke fra foreldre. I tillegg tenkte vi at de fleste over 35 år allerede hadde etablert seg i stor grad.

Det som var viktig for oss da vi lagde spørreskjemaet, var at det skulle være interessant og ikke minst enkelt å delta. Vi begge har tidligere deltatt i spørreundersøkelser som ikke vekket interesse og som tok alt for lang tid å gjennomføre. Derfor har vi vært bevisst på at vår undersøkelse skulle være relativt kort uten mange åpne spørsmål. Det eneste åpne spørsmålet vi hadde var frivillig å svare på, derfor hadde vi det med. Om det hadde vært obligatorisk mener vi at terskelen for å delta ville ha vært større.

Vi opplevde at spørreundersøkelsen ble godt mottatt da vi la den ut på våre SOME-kanaler, men at kravene vi hadde om alder og bosted satte en stopper for en snøballeffekt. Om vår plan om distribusjon hadde gått som planlagt, ville vi nok fått inn flere antall svar.

3.7 Operasjonalisering

En god kvantitativ undersøkelse innebærer en problemstilling formulert slik at det er mulig å stille spørsmål som gir tydelige svar. Oftest er problemstillingen vag og teoribegrepene vi undersøker abstrakte i starten av forskningsprosessen. Konkretisering av abstrakt teori til konkrete spørsmål er å operasjonalisere (Jacobsen, 2015, s. 254).

Vi har valgt å se til litteraturen og tar i bruk operasjonalisering som er gjort tidligere, delvis for at undersøkelsens resultat kan ses opp mot tidligere studier og for at resultatene dermed er godt validerte. Validitet kan være vanskelig å måle direkte. Med validitet mener vi å måle hvor godt spørsmålene treffer det vi ønsker å måle. Vi har gått gjennom relevant litteratur, diskutert i flere omganger, testet ut spørsmålene og vi har gode grunner for å hevde at undersøkelsen har god validitet. Vi har tatt med de spørsmålene vi vurderte som relevante for vår undersøkelse. Noen spørsmål ble justert til å tilpasse målgruppen og noen har vi laget selv, utfra problemstillingen. Under følger en oversikt over spørsmål vi bruker i undersøkelsen, med forklaringer hvor de er hentet fra og/eller begrunnelser.

Type faktor/motiv	Faktorer (spørsmål/påstander)	Hentet/inspirert fra/begrunnelse
Aldersgruppe	Er du mellom 18-35 (Ja/Nei)	Første spørsmål om alder er for å luke ut de som ikke er i aldersgruppen
Kjønn	Velg kjønn, mann/kvinne/annet	Kan ha effekt på bolyst (Eriksen & Andersen, 2021)
Spesifisert aldersgruppe	Velg din aldersgruppe 18-20, 21-24, 25-28, 29-32, 33-35	Inndeling i aldersgrupper kan gi ulike preferanser avhengig av alder (Nordtug, 2021; Storrø, 2018)
Tilknytning til Narvik	Hvilken tilknytning har du til Narvik? Jeg har bodd i Narvik sammenlagt 10 år eller mer/Jeg har bodd i Narvik kortere enn 10 år	De unges preferanser kan skille seg utfra hvor lenge de har bodd på stedet (Hatling & Dahl, 2020)
Livsfase	Er du skoleelev/student? Ja/Nei	Studenter kan ha andre preferanser enn de som er i jobb/er selvstendig næringsdrivende (Insch & Sun, 2013; Sørli, 2009)
Arbeid	Det er viktig for meg med varierte jobbmuligheter der jeg skal bo	Arbeid nevnes som en forutsetning (og dermed viktig) for valg av bosted. (Nordtug, 2021)
Arbeid	Det er viktig for meg å ha en fleksibel arbeidshverdag der jeg skal bo	Faktoren nevnes som viktig i flere undersøkelser. (Hatling & Dahl, 2020; Storrø, 2018)
Arbeid	Det er viktig for meg å få brukt arbeidskompetansen min der jeg skal bo	Nevnes i Barometer X 2023 og i (Bruneckienė et al., 2016)
Arbeid	Det er viktig for meg at ansettelsesforholdet mitt er sikkert der jeg skal bo	Står i "Unges motivasjon for å bo i distriktene". (Nordtug, 2021)
Sted/miljø	Det er viktig for meg å ha kort reisevei til jobb der jeg skal bo	Nevnes i den nasjonale bo-og flyttemotivundersøkelsen (2008) (Sørli et al., 2012)

Sted/miljø	Det er viktig at jeg er godt kjent med lokalsamfunnet der jeg skal bo	Nevnes i Nortug (2021) som bidragende faktor til bolyst.
Sted /miljø	Det er viktig for meg med nærhet til natur der jeg skal bo	Faktoren er brukt i undersøkelsen Nortug (2021) og Inch & Sun (2013).
Sted/miljø	Det er viktig for meg med god tilgang til kollektivtilbud (buss/tog/trikk/bane etc) der jeg skal bo	Nevnes som viktig faktor for unge i flere undersøkelser (Insch & Sun, 2013; Kunnskapsbanken, 2023)
Sted/miljø	Det er viktig for meg med god tilgang på kafeer, restauranter og utesteder der jeg skal bo	Brukt i den nasjonale flyttemotivundersøkelsen (2008) (Sørli et al., 2012)
Sted/miljø	Det er viktig for meg med gode treningstilbud innendørs der jeg skal bo (treningssenter, padelhall, klatrehall etc)	Faktoren er nevnt i Den nasjonale bo-ogflyttemotivundersøkelsen (2008), Eriksson et al (2021) og Storvoll (2018).
Sted/miljø	Det er viktig for meg med et bra kulturtilbud (kino, konserter og festivaler) der jeg skal bo	Kulturtilbud er nevnt som viktige faktor for unge i både norske og utenlandske undersøkelser (Bruneckienė et al., 2016; Inch & Sun, 2013)
Sted/miljø	Det er viktig for meg med gode kommunale tjenester (barnehage/skoler/helsetjenester) der jeg skal bo	Er identifisert som bomotiv (Insch & Sun, 2013; Sørli et al., 2012)
Sted/miljø	Det er viktig for meg at det er mange forskjellige utdanningsmuligheter der jeg skal bo	Nevnt i Storvoll(2018) og (Bruneckienė et al., 2016)
Sted/miljø	Det er viktig for meg at barn har et godt oppvekstmiljø der jeg skal bo	Sørli et al (2012) nevner faktoren som «barnevennlighet». Også funnet som preferanse i Nortug (2021).
Familie/nettverk	Det er viktig for meg at noen familiemedlemmer bor i nærheten av der jeg skal bo	Funnet i Bo- og flyttemotivundersøkelsen fra 2008. (Sørli et al., 2012)
Familie/nettverk	Det er viktig for meg at noen av vennene mine bor i nærheten av der jeg skal bo	Brukes i Barometer 2023X og Nordtug 2021. (Kunnskapsbanken, 2023; Nordtug, 2021)
Bosted/bolig	Jeg vil heller bo i leilighet enn i enebolig/rekkehus der jeg skal bo	Naturlig valg av bolig. (Nordtug, 2021)
Bosted/bolig	Hvor sannsynlig er det at du fortsatt bor i Narvik om 5 år?	(Kunnskapsbanken, 2023) (Barometer 2023X)
Bosted/bolig	Hvor sannsynlig er det at du fortsatt bor i Narvik om 10 år?	Barometer 2023X (bruker 5 år).
	Åpent spørsmål: begrunn hvorfor du vil flytte fra, eller bli i Narvik (frivillig svar)	Kan skape en bredere forståelse av svaret på spørsmålet ovenfor.

Tabell 6. Spørsmål fra spørreundersøkelsen.

Spørreundersøkelsen starter med innledende bakgrunnsspørsmål med kategoriske svarsalternativer, det vil si, nominalt nivå (Jacobsen, 2015, s. 257). Første spørsmål er for å sortere bort respondenter som er utenfor målgruppen. De resterende innledende spørsmål handler om kjønn, aldersgruppe, tilknytning til Narvik (hvor lenge de har bodd i Narvik) og om de er elev/student eller ikke. De som svarer nei på spørsmålet elev/student går vi ut fra er i jobb eller arbeidssøkende.

Etter bakgrunnsspørsmålene følger 20 spørsmål for å identifisere bomotivasjon hos respondentene. De 17 første spørsmålene handler om generelle preferenser og de tre siste handler spesifikt om Narvik:

- 4 påstander med *arbeid* som motivgruppe
- 10 påstander som omhandler *sted og miljø*
- 2 påstander med *familie/nettverk* som motiv
- 1 påstand om motivet *bosted/bolig*
- 3 spørsmål om fremtidig bosted spesifikt i Narvik. Siste spørsmål er åpent og frivillig å svare på.

Spørsmålene vi stiller handler om hvor enige respondentene var i påstandene. Metoden er ofte brukt ved måling av abstrakte fenomener og der flere spørsmål blir brukt for å måle fenomenet (Jacobsen, 2015, s. 268). Svaralternativene til påstandene er på ordinalt målenivå og rangordnet hvor vi anvender en Likertskala med 5 grader, som går fra «helt uenig» (1) til «helt enig» (5). Likertskala er anvendbart og plassbesparende når vi undersøker et begrep med flere spørsmål og hvor svaralternativene er like (s.268).

Til slutt i undersøkelsen stiller vi spørsmål om Narvik som fremtidig bosted. Vi spør om hvor stor sannsynligheten er for at de bor i Narvik om 5 og 10 år. Svaralternativ på disse spørsmålene er også samme Likertskala vi har brukt tidligere, fra «helt usannsynlig» (1) til «meget sannsynlig» (5). Siste spørsmål er som nevnt åpent og frivillig.

Med hjelp av vår veileder, analyserte vi innsamlet data med hjelp av programmet Statistical Package for the Social Sciences (SPSS).

3.8 Valg av analysemetode

Vi har valgt å teste hypotesene med regresjonsanalyse fordi metoden gjør det mulig for oss å komme frem til den best mulige kombinasjonen av forklaringsfaktorer. Målet er å forklare mest mulig i variasjonen av de som vil bli boende og de som ønsker å flytte. Hvis vi skulle sett på hvilken effekt flere variabler hver for seg har på en variabel, ville vi brukt korrelasjonsanalyse som metode. Korrelasjon kan brukes til å beskrive retning og styrke på sammenhenger mellom variabler, men ikke til å forklare kausalitet (Ringdal, 2018, s. 411).

Regresjonsanalyse handler om analyse av variabler som er årsaken og skaper virkninger på en variabel, som kalles forklaringsvariabelen. I korrelasjonsanalyse er fokus på styrken i sammenhenger mens det i regresjonsanalyse er styrken på *årsaks-effekten* som måles (Midtbø, 2007, s. 73). I denne undersøkelsen undersøker vi flere uavhengige variablers effekt på *en* avhengig variabel, derfor bruker vi multippel regresjonsanalyse (Ringdal, 2018, s. 411). Den multiple regresjonsmodellen til undersøkelsen vår vil se slik ut:

$$Y = a + b_1X_1 + b_2X_2 + b_3X_3 \text{ osv...} b_{13}X_{13} + e$$

I undersøkelsen gjør vi to regresjonsanalyser og avhengige variabler (Y) er:

«sannsynligheten for å bo i Narvik om 5 år» og «sannsynligheten for å bo i Narvik om 10 år».

De 13 hypotesene står for en faktor hver, og er uavhengige variabler (X_1, X_2, X_3 osv).

Uavhengig variabel (X) er den variabel som kalles “årsaken” fordi den påvirker og skaper virkninger. Den avhengige variabelen (Y) er “forklaringsvariabelen” og «a» er konstantleddet.

Konstantleddet forklares som gjennomsnittsverdien til «Y» når alle forklaringsvariablene (X) har verdi = 0. Helningskoeffisientene, « b_1 », « b_2 » osv, er den gjennomsnittlige endringen i «Y» når en enhet endres i den ene forklaringsvariabelen og alle de andre forklaringsvariablene holdes konstant (Midtbø, 2007, s. 98). «e» er restleddet (residualen) og kan forklares som «forskjellen mellom observerte og predikerte verdier av Y» (Ringdal, 2018, s. 447). Med regresjonsanalyse kan vi måle effekten på «Y» for valgte uavhengige variabler «X» ved å holde andre uavhengige variabler konstant.

Vi undersøker om vi kan få fram to profiler, en for 5-årsperspektivet og en for 10-årsperspektivet. Grunnen til at vi anvender oss av to tidsperspektiv, er at vi antar vi vil få ulike resultat for profilene. Eksempelvis vil unge voksne i 18-årsalderen ha et annet syn på fremtiden enn 35-åringer fordi de er i en annen livsfase. Profilene vi kommer fram til, er kombinasjonen av egenskaper som forklarer oss noe om hvem som er tilbøyelig til å bli boende eller flytte.

3.9 Forskningsetikk

Loven om organisering av forskningsetisk arbeid som trådte i kraft 2017 henviser til forskerens aktsomhetsplikt (Forskningsetikkloven, lest i Ringdal, 2018, s. 60). Forskning skal ikke skade deltakere i forskningprosjekt og det er viktig å vise hensyn til personene som deltar. Tre grunnleggende krav som må finnes i forholdet mellom forsker og respondenter er «informert samtykke, krav på privatliv og på å bli korrekt gjengitt» (Jacobsen, 2015, s. 47).

Respondentene i undersøkelsen er mellom 18-35 år og alle som deltok har avgitt svar på undersøkelsen frivillig. Vi vurderer det slik at de fikk tilstrekkelig informasjon om undersøkelsen til å velge å delta. I informasjonsteksten ble det gitt informasjon om formålet med undersøkelsen, at undersøkelsen var en del av vår masteroppgave samt vår egen tilknytning til UiT. Det ble også gitt informasjon om at innkomne svar ville være anonyme og kun vil bli brukt til å svare på vår problemstilling i masteroppgaven. Rapportering av undersøkelsens resultat vil også bli gjennomført med tanke på at respondentene skal være anonyme.

Vi avklarte tidlig i forskningsprosessen at våre spørsmål i undersøkelsen ikke kom til å være personsensitive. For å være på den sikre siden brukte vi meldeskjema hos Sikt, kunnskapssektorens tjenesteleverandør (sikt.no) og konklusjonen ble den samme. Undersøkelsen inneholder ikke personsensitive opplysninger.

4 Funn

I dette kapitlet presenterer vi funn fra datainnsamlingen. Vi presenterer oversikt over gjennomsnittsvarene og resultatet for om de 13 hypotesene er signifikant eller ikke signifikant. Vi ser også på resultatet av regresjonsanalysene, hvor vi ser på to regresjonsmodeller, en modell for tilbøyeligheten til å bo/flytte fra Narvik i 5-årsperspektivet og en modell for 10-årsperspektivet.

4.1 Om informantene

Vi fikk inn sammenlagt 131 svar på undersøkelsen. To besvarelser var ugyldige fordi de ikke var innenfor målgruppen vår, som var unge voksne mellom 18-35 år. Besvarelsene ble plassert i 5 alderskategorier, og fordelingen var som følger: 18-20 år (5,4%), 21-24 år (12,4%), 25-28 år (46,5%), 29-32 år (20,9%) og 33-35 år (14,7%). De fleste som svarte på undersøkelsen var i alderen 25-32 år, ca 2/3 av totalt antall innkomne svar.

Kvinner var overrepresentert i undersøkelsen, med 81,4% innkomne svar sammenlignet med menns deltakelse, 18,6%. Vi hadde også et tredje svaralternativ om kjønn, "annet". Ingen hadde valgt dette alternativet. Frafall i undersøkelsen var 1,5%.

Svarfordelingene mellom de to gruppene med ulik tilknytning til Narvik (botid 10 år eller mer og kortere enn 10 år), var slik: 85,3% av respondentene hadde bodd 10 år eller mer i Narvik og 14,7% kortere tid.

Oppsummert kan vi si at besvarelsene i undersøkelsen kom hovedsakelig fra unge voksne med lengre botid i Narvik enn 10 år. Kvinner var overrepresentert og 2/3 av respondentene var i alderen 25-32 år. Kjønn ga ellers ikke signifikant effekt i noen av de to regresjonsmodellene.

4.1.1 Univariat analyse

Dette avsnittet er koblet til forskningsspørsmål 1 og 2, som vi går gjennom i 5.5 og 5.6. I denne tabellen ser vi gjennomsnittsvarene fra deltakerne i spørreundersøkelsen. Vi ser at de fleste variablene har fått relativt høye skår jevnt over. Informantene svarte på 17 ulike påstander med generelle preferanser for å bosette seg. På hver påstand kunne deltakerne velge blant 5 ulike alternativer, det vil si «helt uenig», «delvis uenig», «nøytral», «delvis enig» og «helt enig».

Uavhengige variabler	Gjennomsnitt	Std. avvik
Varierte jobbmuligheter	4,67	,588
En fleksibel arbeidshverdag	4,35	,797
Å få brukt arbeidskompetansen sin	4,80	,490
Sikkert arbeidsforhold	4,88	,375
Kort reisevei til jobb	4,25	,781
Godt kjent med lokalsamfunnet	4,09	,964
Nærhet til naturen	4,14	1,066
God kollektivtransport	3,76	1,021
God tilgang på kafeer, utesteder og restauranter	4,27	,899
Gode treningstilbud innendørs	4,34	,879
Godt kulturtilbud	4,36	,847
Gode kommunale tjenester	4,88	,375
Forskjellige utdanningsmuligheter	3,91	1,046
Godt oppvekstmiljø for barn	4,95	,246
Nærhet til familiemedlemmer	4,29	,978
Nærhet til venner	4,50	,802
Leilighet fremfor enebolig/rekkehus	1,97	1,030
N= 129		

Tabell 7. Generelle bostedspreferanser, gjennomsnittsskårer og standardavvik

Preferansen som skåret høyest, er «godt oppvekstmiljø for barn», med gjennomsnittsskår på 4,95 og standardavvik på 0,246. Videre på delt andreplass kom preferansene «sikkert arbeidsforhold» og «gode kommunale tjenester» (begge fikk skår 4,88 med standardavvik 0,375). Resultatene for de tre påstandene kan tyde på at de unge voksne er mest enige om disse preferansene fordi det er minst spredning i svarene. Noe vi ser på verdien for standardavviket (Midtbø, 2007, s. 39). Andre påstander som skåret høyt, er «å få brukt

arbeidskompetansen sin» (skår 4,8) og «varierte jobbmuligheter» (skår 4,67). Videre resultat, sett skår rangert fra høyt til lavt, er spredningen i svar større, og standardavviket øker derfor. Laveste gjennomsnittsskår fikk påstanden «heller bo i leilighet enn enebolig/rekkehus» med skår på 1,97 og standardavvik 1,03.

Avhengige variabler	Gjennomsnitt	Std.avvik
I Narvik om 5 år?	3,71	1,259
I Narvik om 10 år?	3,55	1,268
N= 129		

Tabell 8. Gjennomsnittssvar og standardavvik av avhengig variabel 5- og 10 år.

I tabellen over ser vi gjennomsnittssvarene og standardavvikene på de avhengige variablene våre 5- og 10 år. Deltakerne kunne svare på 5 ulike påstander om hvor sannsynlig det var for at de bodde i Narvik om 5- og 10 år. De 5 ulike svaralternativene var «helt usannsynlig», «lite sannsynlig», «nøytral», «sannsynlig» og «meget sannsynlig». Her ser vi at gjennomsnittssvaret for «sannsynligheten for å bo i Narvik om 5 år» er litt høyere enn gjennomsnittssvaret for «sannsynligheten for å bo i Narvik om 10 år». Svarene sier oss ikke direkte om sannsynligheten for å bo i Narvik om 5 og 10 år. De fleste ligger mellom «nøytral» og «sannsynlig»..

4.1.2 Resultat av hypotesetesting

Her er resultatet av testingen:

Uavhengig variabel	Avhengig variabel 5 år	Avhengig variabel 10 år
H1: Alder	Ikke signifikant	Ikke signifikant
H2: Lengde på botid	I.S.	I.S.
H3: Varierte jobbmuligheter	I.S.	I.S.
H4: Fleksibel arbeidshverdag	Signifikant	I.S.
H5: Bruk av arbeidskompetanse	I.S.	I.S.
H6: Kjent med lokalsamfunnet	Signifikant	Signifikant
H7: Godt kollektivtilbud	Signifikant	Signifikant
H8: Tilgang på kafeer, restauranter og utesteder	I.S.	I.S.
H9: Tilgang på treningstilbud innendørs	I.S.	I.S.
H10: Tilgang på et godt kulturtilbud	I.S.	I.S.
H11: Tilgang på varierte utdanningsmuligheter	I.S.	I.S.
H12: Familiemedlemmer i nærheten	Signifikant	Signifikant
H13: Leilighet fremfor enebolig/rekkehus	I.S.	I.S.

Tabell 9. Resultat av hypotesetesting

4.2 Regresjonsmodell 1 (5-årsperspektivet)

I regresjonsanalysen med den avhengige variabelen «sannsynligheten for å bo i Narvik om 5 år», fant vi fire variabler som hadde signifikant effekt på den avhengige variabelen. Funnet viser at de uavhengige variablene som vist i tabellen under, forklarer hele 36% ($R^2 = 0,361$) av variasjonen i sannsynligheten for å ville bo i Narvik om 5 år.

Uavhengig variabel	B	Signifikans
Godt kjent med lokalsamfunnet	,259	,010
God kollektivtransport	-,228	,012
Familiemedlemmer i nærheten	,653	<,001
Fleksibel arbeidshverdag	-,284	,013

Tabell 10. Avhengig variabel: I Narvik om 5 år. (N=129)

Variabelen «godt kjent med lokalsamfunnet» viser en positiv effekt som er signifikant på 99% nivå. Tabellen viser at om variabelen går opp med 1, går avhengig variabel i gjennomsnitt opp med 0,259. De som synes det er viktig å være godt kjent med lokalmiljøet, er mer tilbøyelig til å svare at de fortsatt vil bo i Narvik om 5 år.

Variabelen «god kollektivtransport» har en negativ effekt som er signifikant på 95% nivå. Her ser vi at når variabelen går opp med 1, går avhengig variabel i gjennomsnitt ned med 0,228. Det vil si at de som vektlegger god kollektivtransport, er mindre tilbøyelig til fortsatt å være bosatt i Narvik om 5 år.

Variabelen «familiemedlemmer i nærheten» har en positiv effekt som er signifikant på 99% nivå. Effekten viste at om variabelen går opp med 1, går avhengig variabel i gjennomsnitt opp med 0,653. Det vil si at de som vektlegger å ha familiemedlemmer i nærheten, er mer tilbøyelig til å bli værende i Narvik. Dette var det mest signifikante funnet.

Det siste signifikante funnet, var variabelen «fleksibel arbeidshverdag», som hadde negativ effekt og var signifikant på 95% nivå. Når uavhengig variabel går opp med 1, går avhengig variabel i gjennomsnitt ned med 0,284. De som synes at en fleksibel arbeidshverdag er viktig er mindre sannsynlig til å bosette seg i Narvik. Denne uavhengige variabelen var signifikant kun på 5-årsperspektivet.

4.3 Regresjonsmodell 2 (10-årsperspektivet)

I regresjonsanalysen med den avhengige variabelen «sannsynligheten for å bo i Narvik om 10 år» fant vi til sammen 3 variabler som hadde signifikant effekt på denne variabelen. De

uavhengige variablene forklarer 31% ($R^2 = 0,310$) av variasjonen i sannsynligheten for å bo i Narvik om 10 år.

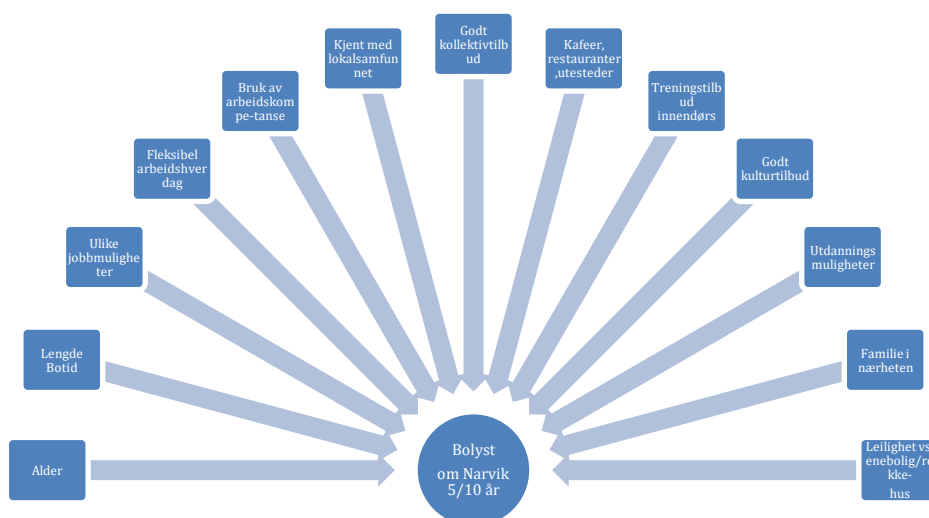
Uavhengig variabel	B	Signifikans
Godt kjent med lokalsamfunnet	,253	,017
God kollektivtransport	-,283	,003
Familiemedlemmer i nærheten	,595	<,001

Tabell 11. Avhengig variabel: I Narvik om 10 år. (N=129)

Variabelen «godt kjent med lokalsamfunnet» viser positiv effekt som var signifikant på 95% nivå. Det innebærer at om denne variabelen går opp med 1, vil den avhengige variabelen (om 10 år) i gjennomsnitt gå opp med 0,253. De som vektlegger godt kjentskap til lokalsamfunnet vil mest sannsynlig bosette seg i Narvik.

Når det gjelder variabelen «god kollektivtransport», viser den en negativ effekt som er signifikant på 99% nivå. Hvis denne variabelen går opp med 1, vil den avhengige variabelen i gjennomsnitt minske i verdi i med 0,283. Det vil si at de som synes denne uavhengige variabelen er viktig, mest sannsynlig ikke bor i Narvik om 10 år.

Den tredje variabelen som var signifikant, «familiemedlemmer i nærheten», viser en positiv effekt som var signifikant på 99% nivå. Den avhengige variabelen vil i gjennomsnitt øke med 0,595 dersom den uavhengige variabelen går opp med 1. Dette forklarer at de som ønsker å ha familiemedlemmer i nærheten høyst sannsynlig bor i Narvik om 10 år.

Figur 2. Figur for sammenhengen mellom de uavhengige variablene for hypotesene H1-H13 og den avhengige variabelen «sannsynligheten for å bo i Narvik om 5 år (og 10 år).

5 Drøfting

I dette kapitlet drøftes resultatene i undersøkelsen. Regresjonsmodellene behandles hver for seg slik: først drøftes de uavhengige variablene som ga signifikant resultat. Deretter drøftes variabler som ikke ga signifikant utslag og til slutt presenteres svar på forskningsspørsmålene.

5.1 De som fortsatt bor i Narvik om 5 år: Regresjonsmodell 1

I regresjonsmodell 1 fikk vi 4 signifikante funn for variablene «godt kjent med lokalsamfunnet», «godt kollektivtilbud», «familiemedlemmer i nærheten» og «fleksibel arbeidshverdag». Resultatet gjelder hva unge voksne tror om å bo i Narvik på et 5-årsperspektiv. Det innebærer at svar fra en 18-åring handler om perioden da informanten mest sannsynlig er nyutdannet eller akkurat har begynt å jobbe. Og for en 35-åring handler svaret «om 5 år» sannsynligvis om perioden da informanten er etablert med familie og bolig.

5.1.1 Godt kjent med lokalsamfunnet

Det signifikante funnet for faktoren «godt kjent med lokalsamfunnet» finner vi også bekreftet i litteraturen. I Nordtug (2021) skåret faktoren høyt som verdi for hva unge forventet seg å få i en distriktskommune. I begrunnelsen for hypotesen vår (H6) antok vi at det er lettere å få et sosialt liv fordi man vet hvilke muligheter og tilbud som finnes i byen. Narvik er en liten by og det kan være lettere å få kjennskap til tilbudene som er i byen, selv om de er færre. I en større by, som eksempelvis Oslo, kan det finnes mange tilbud i nærheten. Men siden det er mye å velge mellom i en storby, er det vanskeligere å få oversikt over tilbudene.

Den nasjonale bo- og flyttemotivundersøkelsen (2008) nevner stedsidentitet som viktig årsak til å bli boende, spesielt i distriktene (Sørliet et al., 2012, s. 13). Å føle seg som en «narviking» kan ha samme betydning som å ha stor stedstilhørighet til byen, noe som kan påvirke bolysten. Stedsfaktoren er også en av de faktorene som først blir viktige når faktorene arbeid og bolig er avklart (Sørliet, 2009).

For en ung voksen som vektlegger å være godt kjent med lokalsamfunnet, vil Narvik være en by som passer inn i personens preferanse om bosetting. En av grunnene til det kan være at lokalsamfunnet er noe som skaper trygghet. Det kan bety å ha et nettverk rundt seg, venner og som tidligere nevnt, et godt sosialt liv, noe som er viktig for unge voksne (Nordtug, 2021, s. 6).

Novas rapport om ungdoms tilhørighet viser at unge i distriktene er mer aktiv i organiserte fritidsaktiviteter enn hva unge er ellers i landet (Eriksen & Andersen, 2021, s. 56). Det finnes flere årsaker til at faktoren er viktig for respondentene. Livet i et lokalsamfunn hvor man er godt kjent, innebærer tette bånd med slekt og samhandling med andre nettverk både med jevnaldrende og mellom generasjoner. Noe som skaper tradisjoner og bidrar til en tilhørighet til stedet (s. 56). Å spille i korps eller delta i sangkor er eksempel på aktiviteter som bidrar til samhandling på tvers av generasjoner. Det er ikke så uvanlig at 80-åring er aktive medlemmer sammen med unge i disse aktivitetene.

Tette bånd i et lokalsamfunn gir derimot ikke alltid positive effekter. Sosial kontroll, janteloven og krav om å «passe inn» er negative aspekter ved å være godt kjent med lokalsamfunnet (Portes, 1998; Villalonga-Olives & Kawachi, 2017, lest i Eriksen & Andersen, 2021). Funn fra studier viser eksempelvis at skeiv ungdom i distriktskommuner har lavere tro på muligheten for å ha et trygt nettverk enn streite ungdommer (Nordtug, 2021).

Vi kan derimot si med tanke på funnet at det å legge vekt på å være godt kjent med lokalsamfunnet er en signifikant faktor for å bosette seg.

5.1.2 Godt kollektivtilbud

Faktoren «godt kollektivtilbud» er nevnt som en viktig faktor i flere undersøkelser. I Inch & Sun (2013) er faktoren nevnt som en av 11 viktige egenskaper for studenter i en by (Inch & Sun, 2013). Regresjonsmodellen for denne faktoren ga en negativ effekt som var signifikant på 95% nivå. I Storvolls undersøkelse (2018) kom «gode transportmuligheter» på førsteplass blant faktorene som ungdommer i Troms tror bidrar til god vekst. Og når spørsmålet i Storvolls undersøkelse ble snudd om på, skåret «dårlige transportmuligheter» høyest på hva som *hindrer* god vekst (Storvoll, 2018), noe som kan kobles til vårt resultat.

De som vektlegger et godt kollektivtilbud mest i denne undersøkelsen, har lavere sannsynlighet for fortsatt å bo i Narvik om 5 år. Et godt kollektivtilbud kan forbindes med urbane kvaliteter. I storbyområder er kollektivtilbudet velutviklet, slik at ikke alle er i behov av å eie bil. Kollektivtilbudet i Narvik er relativt begrenset, noe mange innbyggere i kommunen er klar over og har akseptert. Resultatet for denne faktoren kan også bety at unge voksne som ønsker å bo i Narvik om 5 år synes det er mindre viktig med et godt kollektivtilbud. Dette samsvarer med funn i Nordtugs undersøkelse (2021), hvor unge som er

positive til å bo i en distriktskommune har lave forventninger til å få et godt kollektivtilbud dersom de skulle bosette seg der (Nordtug, 2021, s. 5).

5.1.3 Familiemedlemmer i nærheten

Faktoren «familiemedlemmer i nærheten» er viktig for bolyst i en rekke undersøkelser, og er det mest signifikante funnet i vår undersøkelse. I den nasjonale bo og flyttemotiv undersøkelsen (2008), nevnes det at familie har blitt en viktigere faktor enn det var tidligere. Før bosatte familier seg på grunn av jobb, mens nå er det andre faktorer som er blitt viktigere (Sørliet et al., 2012). En av disse er familiefaktoren som blir understøttet i undersøkelsen vår.

«På grunn av at kjæreste, familie og venner bor her.»

«Familien min er her.»

«Nærhet til storfamilien er viktig for meg og min familie.»

Sitat, respondenter fra undersøkelsen.

For mange som ønsker å bosette seg i byen vil det å ha familiemedlemmer i nærheten være en viktig faktor. Dette kan ha en positiv effekt for Narvik med tanke på at mange unge som er flyttet fra byen for å studere sannsynligvis vil tilbake siden familiemedlemmer fortsatt bor der. I tillegg kan det være en medvirkende faktor til at en ungdom ikke flytter overhodet, men bor i Narvik hele livet. Det kan tenkes at siden signifikansen er så høy på å ha familiemedlemmer i nærheten, kan en konsekvens bli at om foreldregenerasjonen flytter fra byen, vil unge tilbakeflyttere flytte til der foreldrene bor og ikke tilbake til Narvik³ (Nordtug, 2021, s. 43).

På et 5-års perspektiv er det kanskje lettere å se for seg å bosette seg i Narvik på grunn av nærheten til familiemedlemmer fordi det er det en har kjent til hele livet.

Sosiale normer kan være en annen årsak til at familiefaktoren er så viktig for unge voksne. Foreldre kan ha forventninger om at deres barn skal bosette seg i Narvik når de er voksne og skal etablere seg. Funnet fra Nordtugs (2021) undersøkelse peker på en positiv sammenheng mellom opplevde sosiale normer og beslutningen unge tar ved valg av bosted (s. 43).

³ Funnet nevnes kun som en svensk studie i Nordtug (2021).

5.1.4 Fleksibel arbeidshverdag

Fleksibel arbeidshverdag ga en negativ effekt som ble signifikant. Dette er en faktor som blir støttet opp i litteraturen (Hatling & Dahl, 2020; Storvoll, 2018). Unge voksne som vektlegger denne faktoren, har mindre sannsynlighet for å bli boende i Narvik. Mye av grunnen til dette er at Narvik er en liten by og domineres av arbeidsplasser som arbeid i helsesektoren, industri og turistnæring, disse er arbeidsplasser som gir liten mulighet for hjemmekontor.

Denne variabelen passer nok bedre for unge voksne som ønsker å bosette seg i større byer hvor arbeidsmulighetene er mer variert. For mange som bor i større byer er for eksempel hjemmekontor avgjørende med tanke på familiesituasjon og avstand til arbeidsplass.

Det er interessant å se at denne uavhengige variabelen kun hadde signifikant effekt på den ene avhengige variabelen vår (5 år). Det kan være fordi at i et 5-års perspektiv er det mer verdifullt å ha en fleksibel arbeidshverdag, med tanke på at man mest sannsynlig ikke har etablert seg med familie og har mere frihet til å styre hverdagen selv. Noe som overrasker med tanke på at når man har etablert seg og fått familie, er en fleksibel arbeidshverdag desto viktigere enn når man ikke har etablert seg.

5.2 De som fortsatt bor i Narvik om 10 år: Regresjonsmodell 2

I regresjonsmodell 2 fikk vi nesten samme resultater som i regresjonsmodell 1. De tre uavhengige variablene «godt kjent med lokalsamfunnet», «godt kollektivtilbud» og «familiemedlemmer i nærheten» ga signifikant effekt. Den eneste forskjellen på 5- og 10-årspektivet, var at variabelen «fleksibel arbeidshverdag» ikke ga signifikant effekt. Med 10-årspektivet vil svar fra en 18-åring mest sannsynlig handle om etableringsfasen med hensyn til familie og bolig, mens svar fra en 35-åring kan eksempelvis dreie seg om når informanten er godt etablert og/eller eventuelt er i en ny livsfase.

5.2.1 Godt kjent med lokalsamfunnet

Variabelen var i likhet med resultatet på 5-årspektivet positiv signifikant. Dette er mest sannsynlig fordi det er lettere å se for seg familieliv på et 10-års perspektiv. I rapporten til Hatling & Dahl (2020) nevnes blant annet nettverk som en viktig kvalitet til å bosette seg. Dette kan kobles opp mot god kjennskap til lokalsamfunnet fordi du da har nettverk rundt deg. Å ha god kjennskap til lokalsamfunnet kan også tolkes som et trygt miljø for barnefamilier å bosette seg i. Narvik er en liten by hvor alle kjenner alle og denne faktoren verdsettes av de som er tilbøyelig til å fortsette å bo i Narvik om 10 år.

På et 10-årsperspektiv vil informantene i denne undersøkelsen være i alderen 28-45 år og mest sannsynlig ha skaffet seg både jobb og bolig. Når faktorene arbeid og bolig er avklart, blir faktoren sted/miljø viktigere (Sørli, 2009, s. 11-12). Ellers er arbeidsledigheten lav i Narvik og Nordland fylke (SSB), noe som kan være en bidragende årsak til at faktoren også ble signifikant i 5-årsperspektivet.

Å være godt kjent med lokalmiljøet kan innebære at informantene verdsetter å bo i Narvik fordi de som nevnt i 5.1.1 har et nettverk, opplever sosial kontroll og trygghet. Mer enn 80% av informantene har bodd i Narvik mer enn 10 år, og vi kan anta at de har sterk tilknytning til Narvik. Tilknytningen kan blant annet være for at de er oppvokst i Narvik, har familie og eiendom på stedet (s. 12). Dersom de er oppvokst i Narvik, har de dessuten mulighet som voksen til å drive med de fritidsaktiviteter de er vokst opp med.

Å være godt kjent med lokalsamfunnet kan både være en grunn til å bli boende og til å ville flytte (Sørli et al., 2012). For en ung voksen som trives i Narvik og som føler en trygghet i at «alle kjenner alle» kan det gi positivt utslag til bolyst i fremtiden.

5.2.2 Godt kollektivtilbud

Denne faktoren hadde som antatt negativ effekt i begge regresjonsmodellene. Funnet støttes opp blant annet i Sørli (2009), hvor grupper som vektlegger god tilgang på kollektivtransport er mindre positiv til å bosette seg i distriktene (Sørli, 2009). I Narvik er kollektivtilbudet lite utviklet, som nevnt i 5.1.2 og de fleste som bor der er avhengig av å ha bil hvis de skal handle eller gjøre andre ærender.

På 10-årsperspektivet fikk faktoren sterkere signifikant negativ effekt enn i 5-årsperspektivet i 5.1.2. En forklaring kan være at de om 10 år er i en livsfase der de som nevnt tidligere mest sannsynlig allerede har valgt hvor de vil bo langsiktig, det vil si i Narvik. Som nevnt i 5.1.2 vet informantene at kollektivtilbudet er dårligere enn i storbyer, men har valgt å bosette seg i Narvik av andre årsaker. Resultatet kan tolkes som vi tolket for 5-årsperspektivet at godt kollektivtilbud derfor verdsettes som mindre viktig ettersom de mest sannsynlig har egen bil om 10 år (Nordtug, 2021, s. 51).

Livsfasen informantene er i om 10 år, kan innebære eksempelvis henting/levering av barn i barnehage, skyss av barn til fritidsaktiviteter, transport til og fra jobb, trening osv. De som verdsetter å bruke liten tid til hverdagslogistikken er mindre motivert til å bo i Narvik om 10 år (Nordtug, 2021). Egen bil er viktig å ha i distriktene hvor kollektivtilbudet er dårlig og

avstander er store. Funn fra samme undersøkelse viste dessuten at kollektivtilbud var enda viktigere for ungdom med innvandrerbakgrunn enn for de uten innvandrerbakgrunn. Årsaken kan være at mange flere er avhengige av et godt kollektivtilbud fordi foreldrene ikke har egen bil (s. 52). Vi undersøker derimot ikke dette i vår undersøkelse.

5.2.3 Familiemedlemmer i nærheten

Dette funnet var signifikant på 99% nivå og det mest signifikante funnet i likhet med 5-årsperspektivet. De fleste som svarte på undersøkelsen vår (85,3%) hadde bodd i Narvik mer enn 10 år. Dette innebærer at de har sterk tilknytning til Narvik og sannsynligvis også familie i nærheten. Eriksen & Andersen sin rapport bekrefter også at unge voksne i distriktet er preget av tilhørighet til familie (Eriksen & Andersen, 2021).

Familiemotiv påvirker ofte i kombinasjon med steds-og miljømotiver (Sørli, 2009). Unge voksne kan prioritere å bo i Narvik fordi familien har eiendom i området. Andre årsaker kan være fordi ektefelle/samboer har familie i byen. Forskning viser at hele 70% bor enten i sin egen eller ektefelle/samboers oppvekstkommune (Sørli, 2009, s. 23).

Ettersom en ung voksen i et 10-årsperspektiv sannsynligvis har etablert seg i Narvik med sambo/ektefelle og barn, er det til stor hjelp å bo i nærheten av familie. Familiemedlemmer boende i nærheten gir økt fleksibilitet i hverdagen. Muligheten for å ha et sosialt liv utover familielivet blir lettere når besteforeldre finnes i samme by, med tanke på eksempelvis barnepass. Familiefaktoren nevnes i den nasjonale bo-og flyttemotivundersøkelsen (2008) som sentralt motiv i forbindelse med å gi og få omsorg (Sørli et al., 2012, s. 13).

Å omgås på tvers av generasjoner bidrar til økt tilhørighet og trygghet for både barn og voksne og skaper en sosial kapital. Sosial kapital, det å bo i nærheten av familie kan innebære vedlikehold av normer, sterke bånd og tilhørighet til en gruppe hvor alle har gjensidige forpliktelser til hverandre (Putnam, 2000, referert i Eriksen & Andersen, 2021). Unge voksne som synes denne faktoren er viktig, vil med større sannsynlighet bosette seg i Narvik om 10 år.

5.3 Variabler som ikke var signifikante

Vi har valgt å presentere enkelte variabler som vi antok skulle gi signifikant effekt, men som vi overraskende nok ikke fikk støtte for.

5.3.1 Varierte jobbmuligheter

Noe som overrasket oss, var det at hypotesen vår *“Jo mer unge voksne vektlegger varierte jobbmuligheter, jo mindre sannsynlig er det at de vil bosette seg i Narvik”* ikke ble signifikant. Utfra litteraturen (Storvoll, 2018) er jobb det viktigste flyttemotivet for nyutdannede og i vår målgruppe, alderen 18-35 år er det stor sjanse for å være nyutdannet innenfor den aldersgruppen. Det kan være flere årsaker til at faktoren ikke ble signifikant. De som allerede har valgt å bosette seg i Narvik kan allerede ha en jobb som de er fornøyde med, andre faktorer som nærhet til familiemedlemmer kan trumfe varierte jobbmuligheter med tanke på at nærhet til familie er blitt en viktigere faktor de siste årene (Sørliet et al., 2012). Og hvis de har en jobb de er fornøyde med eller tar tilgangen på jobbmuligheter for gitt, blir faktoren sjelden regnet som viktig (Sørliet, 2009).

Flere av de som hadde svart at de sannsynligvis ikke bor i Narvik innen 5- og 10 år begrunnet det med for lite variasjon i arbeidsmuligheter. Noen eksempler på dette er:

“Hvis jeg flytter, er det hovedsakelig på grunn av jobbmuligheter. Langt mellom veldig spennende jobber, og de er dårlig betalt”

“Arbeidsplassen min er ikke lenger det den var, og det er ikke noe annet tilgjengelig akkurat nå i Narvik som frister”

“Dårlig jobbtilbud”

Sitat respondenter fra spørreundersøkelsen

På grunn av dette er vi som tidligere nevnt overrasket over at denne uavhengige variabelen ikke ble signifikant.

5.3.2 Godt kulturtilbud

Denne faktoren (H10) antok vi var en negativ motivasjonsfaktor for bosetting i Narvik, men resultatet viste seg å være ikke signifikant. Litteraturen vi henviste til for hypotesen i 2.11 viste ulike resultat, og vi ønsket å undersøke hvor viktig et godt kulturtilbud var for bosetting av unge voksne i Narvik.

Resultatet viser at kulturtilbudet som finnes i Narvik ikke er en faktor som får unge voksne til å velge å bo i byen eller flytte. Kulturtilbud som kino, konserter og festivaler er ikke «hverdagskost» for unge voksne, selv om de kan være storforbrukere av musikk og film

gjennom strømmetjenester. For unge kan det i dag også være naturlig å reise til storbyer eller utlandet for å gå på festival, like gjerne som å besøke festival i hjembyen. Narvik har de nødvendige urbane kvaliteter som en småby bør ha, med festivaler, kino og kulturhus og andre spillesteder. Men faktoren er ikke signifikant for fremtidig valg om å flytte fra Narvik.

Insch & Sun (2013) viste til at kulturtilbudet er en viktig *trivselsfaktor* for unge voksne. Mens den nasjonale bo – og flyttemotivundersøkelsen fant som nevnt at kulturtilbud ikke er en flytteårsak (Sørli et al., 2012).

5.4 Oppsummering av funn

For å besvare problemstillingen «Hva hemmer og fremmer motivasjonen hos unge voksne til å bosette seg i Narvik i fremtiden?» har vi som nevnt tidligere laget tre forskningsspørsmål:

1. *Hvilke bostedspreferanser har unge voksne i Narvik*
2. *Hvordan stiller de seg til å bli boende i Narvik om 5 og 10 år?*
3. *Hvordan påvirkes bolysten hos unge voksne av de generelle preferansene?*

5.5 Forskningsspørsmål 1

For å svare på forskningsspørsmål 1, «*Hvilke bostedspreferanser har unge voksne i Narvik?*» ser vi på gjennomsnittet for hva informantene har svart på de 17 påstandene i undersøkelsen som handler om de generelle bostedspreferansene for arbeid, sted/miljø, familie og nettverk og bosted/bolig. Vi presenterer først de preferanser som i gjennomsnitt har skåret mer enn 4. Det var 14 preferanser hvor informantene i gjennomsnitt har svart minst «delvis enig» på hva de ønsker seg der de skal bo i fremtiden.

5.5.1 Generelle bostedspreferanser

Preferansene presentert i synkende rekkefølge er:

- Godt oppvekstmiljø
- At ansettelsesforholdet mitt er sikkert
- Gode kommunale tjenester
- Å få brukt arbeidskompetansen
- Varierte jobbmuligheter
- Vennene mine bor i nærheten
- Bra kulturtilbud
- Fleksibel arbeidshverdag

- Gode treningstilbud innendørs
- Familiemedlemmer i nærheten
- God tilgang på kafeer, restauranter og utesteder
- Kort reisevei til jobb
- Nærhet til natur
- Godt kjent med lokalsamfunnet

Når vi ser på de preferansene som skåret høyest, finner vi at informantenes generelle bostedspreferanser preges av rasjonelle vurderinger. Unge voksne i Narvik er opptatt av at det skal være et bra oppvekstmiljø for barn der de skal bo i fremtiden. De er også opptatt av å få et sikkert arbeid i fremtiden og at det finnes gode kommunale tjenester på stedet. Vi finner at samme verdier i rekkefølgen 1) oppvekstmiljø, 2) sikkert arbeid, 3) gode kommunale tjenester er vurdert som viktigst for unge også i en nasjonal undersøkelse (Nordtug, 2021, s. 5). Dette antar vi betyr at vi har god validitet i vår undersøkelse.

Unge voksne i Narvik har også flere preferanser om arbeid enn at ansettelsesforholdet skal være sikkert. De ønsker også å få brukt arbeidskompetansen sin i jobben de skal ha i fremtiden. Og at det finnes et variert arbeidsmarked der de skal bo og muligheten til å ha fleksibilitet i arbeidshverdagen. Kort reisevei til jobb vektlegges mindre enn trygghet og å få brukt kompetansen i arbeidet. Samme arbeidsfaktorer finner vi som viktig for valg av framtidig bosted også i Nordtugs rapport (2021). Nordtugs rapport viser til at variert arbeidsmarked med sikre arbeidsforhold og å få drømmejobben er viktige faktorer for unge, men at de unge har lave forventninger til å få dette ved bosetting i distriktene (Nordtug, 2021).

Venner og familie i nærheten av der de unge kommer til å bo i fremtiden står høyt på lista hos unge voksne. Den nasjonale bo-og flyttemotivundersøkelsen (2008) viser på lignende resultat, se tabell i 2.1. Familie/nettverk og stedsqualiteter har betydning for unges motivasjon til å bosette seg (Sørli et al., 2012). Aktiviteter på fritiden, som kulturtilbud og muligheter for innendørs treningstilbud er unge voksne i Narvik også opptatt av å ha tilgang til der de skal bo i fremtiden.

Verdt å merke seg er at variabelen «foretrekker å bo i leilighet fremfor enebolig/rekkehus» skåret lavest, se tabell 7 i 4.1.1. Dette resultatet kan tolkes som at informantene heller vil bo i enebolig/rekkehus, et kjennetegn for de som er positive til å bo i distriktene (Nordtug, 2021).

5.6 Forskningsspørsmål 2

For å svare på forskningsspørsmål 2 «*Hvordan stiller de seg til å bli boende i Narvik om 5 og 10 år?*» ser vi på gjennomsnittssvarene om sannsynligheten for å bo i Narvik om 5 og 10 år.

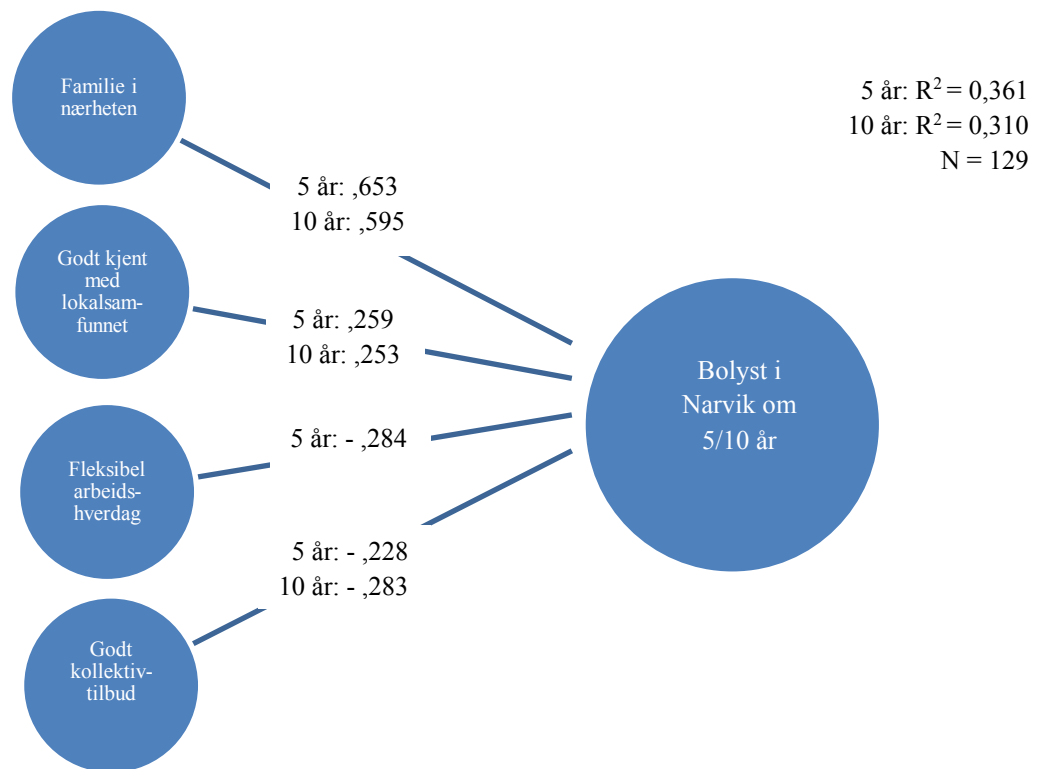
Gjennomsnittssvaret på begge de avhengige variablene gir et svakt signal om at de fleste respondenter tror de sannsynligvis bor i Narvik om 5 og 10 år.

I andre undersøkelser som «*Unge motivasjon for å bo i distriktene*» (Nordtug, 2021) får de et noenlunde likt resultat som vår undersøkelse. Narvik har som tidligere nevnt sentralitetsklasse 4 og regnes da som en distriktskommune. Der har over 65% av unge svart at de ønsker å bo i en distriktskommune. I tillegg er det også likheter med resultatene fra undersøkelsen Barometer X hvor 49% av unge så for seg at de bodde i samme kommune om 5 år (Kunnskapsbanken, 2023).

5.7 Forskningsspørsmål 3

Hvordan påvirkes bolysten hos unge voksne av de generelle preferansene?

For å svare på dette forskningsspørsmålet ser vi på resultatet av de to regresjonsanalysene vi gjorde. En av fordelene med regresjonsanalyse er at vi med denne metoden kan skille mellom viktige variabler og mindre viktige variabler (Midtbø, 2007, s. 101). Etter å ha gjennomført regresjonsanalysene våre, ble det sortert bort alle uavhengige variabler som ikke hadde noen signifikant påvirkning på bolyst hos de unge. Vi stod igjen med 4 variabler som ga signifikant effekt på bolyst hos unge voksne i Narvik, se tabell under.

Figur 3. Figur som viser hvilken signifikant effekt de uavhengige variablene (preferansene) har på bolyst i Narvik om 5 og 10 år.

Vi kan se av modellen at den generelle preferansen «familie i nærheten» påvirker bolyst positivt, både på 5- og 10-årsperspektivet. Det var denne preferansen som hadde størst positiv effekt på bolyst. Å ha familie i nærheten der de unge voksne bor, vil bidra positivt for å bo i Narvik for de som verdsetter denne preferansen. Preferansen «godt kjent med lokalsamfunnet» bidrar også til økt bolyst hos unge voksne i Narvik, om enn i mindre grad enn preferansen «familie i nærheten». Preferansene «familie i nærheten» og «godt kjent med lokalsamfunnet» er altså preferanser som *fremmer* bolyst hos unge voksne i Narvik.

Preferansen «fleksibel arbeidshverdag» ser vi har negativ effekt på bolyst hos unge voksne kun på 5-årsperspektivet. Dersom de unge mener det er viktig å kunne styre sin egen arbeidshverdag, er det mindre sannsynlig at de vil bo i Narvik om 5 år. Det samme gjelder for preferansen «godt kollektivtilbud», som hadde negativ effekt på både 5- og 10-årsperspektivet.

Om man er opptatt av å kunne bo der det finnes godt kollektivtilbud, blir sannsynligheten mindre for å bosette seg i Narvik. Disse to preferansene «fleksibel arbeidshverdag» og «godt kollektivtilbud» *hemmer* altså bolyst hos unge voksne i Narvik.

Vi finner også liknende resultater i Nordtugs undersøkelse (2021). Informantene i undersøkelsen som er positive til å bo distriktene, kjennetegnes ved at de verdsetter det å være godt kjent med lokalsamfunn og de forventer seg å få et trygt nettverk. Og de i undersøkelsen er negative til å bosette seg i distriktet, kjennetegnes ved at de verdsetter et godt kollektivtilbud mer enn andre (Nordtug, 2021). Selv Nordtugs undersøkelse handler om unges motivasjon til å bo i distriktene, vurderer vi det slik at resultatene kan sammenlignes.

6 Konklusjon

Formålet med denne masteroppgaven var å forske på problemstillingen:

Hva hemmer og fremmer motivasjonen hos unge voksne til å bosette seg i Narvik i fremtiden?

For å svare på problemstillingen vår ble den operasjonalisert til tre forskningsspørsmål. Med utgangspunkt i tidligere forskning, utformet vi 13 hypoteser som vi testet for å finne svar på problemstillingen.

Vi fikk inn 129 valide svar på spørreundersøkelsen. Empiri ble analysert med regresjonsanalyse.

Funnene viste at fire hypoteser var signifikante og med regresjonsmodellene vi anvendte oss av, kunne vi identifisere to profiler som ga oss informasjon om hvilke preferanser som kan ha påvirkning på bolyst hos unge voksne i Narvik. Resultatet for forskningsspørsmål 1 tyder på at nesten alle variabler tillegges stor vekt og alle påstandene ble ganske positivt vurdert.

Oversikten over alle preferanser støtter opp om at disse tingene har en relevans.

Avhengige variabler for de to identifiserte profilene, var sannsynligheten for å bo i Narvik om 5 år og 10 år. Profilene viste seg å ha tre like faktorer som påvirket lysten til å bosette seg i Narvik. En fjerde faktor var i tillegg signifikant på 5-årsperspektivet.

Teoretiske implikasjoner for undersøkelsen vår viser at våre resultater samsvarer med funn fra tidligere forskning innenfor emnet. Noe som tyder på at undersøkelsen vår holder god reliabilitet.

Funnene våre tyder på at det å ha familie i nærheten er viktigste faktor som påvirker unge voksnes lyst til å fortsatt ville bo i Narvik om 5 og 10 år. Andre funn er at kollektivtilbud er

en faktor som påvirker unge voksnes bolyst negativt. Det samme kan delvis gjelde for muligheten til å ha en fleksibel arbeidshverdag. De to nesten identiske profilene forklarer mer enn 30% av variasjonen i svarene. Funnene er beskrevet nærmere i kapittel 4.

Faktorer i undersøkelsen vår som påvirker bolyst i positiv og negativ retning er blitt identifisert. Utvalget vårt var ikke representativt for unge i aldersgruppen 18-35 år. Funnene våre kan likevel gi oss informasjon som er relevant for ledere i offentlig og privat sektor når de skal se på tiltak som skaper bolyst. Informasjonen undersøkelsen har gitt oss, kan identifisere de områder som kan være interessant å sette søkelys på for å få flere unge voksne til å bo i Narvik.

Vi har dekket utvalgte områder vi anser som aktuelle for undersøkelsen vår utfra litteraturgjennomgang, de tidsrammer og omfatning som en masteroppgave krever.

6.1 Mulige tiltak

Utfra resultatene for profilene som framkom av regresjonsanalysene, ville det være naturlig å anta at faktorene «kollektivtilbud» og «fleksibel arbeidshverdag» er områder hvor tiltak kan bidra til økt bolyst. Disse faktorene har negativ effekt og hemmer bolyst. Problemstillingen er derimot kompleks og har mange flere variabler enn vi har undersøkt.

Å utbedre kollektivtilbudet i Narvik henger eksempelvis sammen med behov og hvor utbygging av boliger, skoler, institusjoner og andre virksomheter skal skje. I en analyse fra Menon Economics⁴ anses det problematisk å utbedre kollektivtilbudet før det står klart hvor tilflyttere kommer til å bosette seg i Narvik (Menon, 2024). Analysen ble gjort på oppdrag av Nordland fylkeskommune og Narvik kommune som forberedelse i forkant av nyetableringene innen industri som planlegges komme.

Tiltak når det gjelder å få de som verdsetter fleksibel arbeidshverdag til å bosette seg i Narvik er også vanskelig å foreslå. Nye jobber som kan komme i forbindelse med industrietableringer i fremtiden, vil være håndverkere, operatører og ingeniører (Menon, 2024). Disse typer arbeid er det ikke så lett å jobbe på hjemmekontor. Tilrettelegging for hjemmekontor eller annen

⁴ Menon Economics utarbeider analyser og gir kunnskapsbaserte råd til bedrifter, organisasjoner og myndigheter.

fleksibilitet i arbeidet skulle kunne fungere for de som pendler inn til kommunen. Narvik har derimot en veldig lav andel pendlere inn til kommunen (SSB, 2023).

I Nordtugs undersøkelse (2021) kobles resultatet for de som verdsetter et godt kollektivtilbud med urbane kvaliteter som levende sentrum. Å skape levende sentrum i små byer og tettsteder, kan bidra til å tiltrekke seg de som foretrekker urbane kvaliteter (Nordtug, 2021, s. 54).

Tiltak som øker bolyst gjøres best i samarbeid med innbyggere, offentlig og privat virksomhet. Stedstilhørighet og muligheten til å påvirke samfunnet er viktige faktorer for å få unge til å bo i distriktet (Hatling & Dahl, 2020). Like viktig er det å få tilflyttere til å kjenne tilhørighet til Narvik.

6.2 Videre forskning

Med en lengre tidshorisont og andre ressurser til rådighet kunne undersøkelsen vært gjort annerledes. Det hadde eksempelvis vært interessant å gjennomføre undersøkelsen med et representativt utvalg.

85,3% av respondentene i undersøkelsen har bodd 10 år eller lenger i Narvik og undersøkelsen var overrepresentert av kvinner. Det er mulig vi hadde fått et annet resultat om flere nyinnflyttede unge voksne og flere menn hadde deltatt i undersøkelsen. Omtrent 20% av respondentene svarte at de var skoleelever/studentere. Hvis vi hadde hatt jevnere fordeling av skoleelever/studentere og respondenter som var i arbeid, kanskje preferansene hadde hatt andre plasseringer på topplisten.

Surveyen hadde kunnet vært mer omfattende, omhandlet flere faktorer og inneholdt flere dyptgående spørsmål slik at vi kunne innhentet mer data. Vi valgte derimot å holde surveyen kort for å få flest mulig respondenter til å fullføre undersøkelsen. Vi undersøkte ikke om respondentene hadde barn eller var gift/samboer. Dette hadde vi kunnet ta med i surveyen.

Forslag til videre forskning kan være å se på vår undersøkelse som en forstudie for å få oversikt over unges generelle preferanser. Neste moment i undersøkelsen kan da være å følge opp resultatene ved å gjennomføre en fokusgruppestudie, som eksempelvis forskeren Storvoll (2018) har gjort med ungdommer i Midt-Troms (Storvoll, 2018). I fokusgruppestudien kan temaene som diskuteres handle om å koble preferansene direkte til det å bo i Narvik, og ikke indirekte, som vi gjorde i vår kvantitative undersøkelse.

Ved gruppeintervju er det viktig å ha et begrenset tema som er oppe til diskusjon. Hvis temaet er for åpent og gruppene for store, kan det hende at diskusjonsemmene får for stor spredning (Jacobsen, 2015, s. 160).

Fokusgruppene kan bestå av både unge voksne, politikere og ansatte i kommunen, som i Storvolls undersøkelse (2018). På den måten vil det være en mulighet for dialog mellom de unge og representanter for kommunen. Informasjon fokusgrupper kan gi, er hvor enige unge voksne og politikere/kommuneansatte er om problemstillingen. Resultatet som kommer av denne metoden, er en gruppeprosess og det er viktig å være observant på hersketeknikker i gruppen. Forståelsen om hva som hemmer og fremmer bolyst kan skapes i fellesskap med de unge voksne og politikerne (Jacobsen, 2015, s. 161).

For å skape bolyst og utvikle Narvik for å beholde de unge innbyggerne i fremtiden, er det viktig å ha kunnskap om hvilke faktorer som bidrar til stedsattraktivitet. Utvalget i undersøkelsen vår er som nevnt ikke et sannsynlighetsutvalg og resultatet kan derfor ikke uten videre generaliseres til å gjelde populasjonen. Vårt resultat inneholder likevel informasjon om hvilke faktorer som kan være relevant for diskusjon om hva som hemmer og fremmer bolyst hos unge voksne i Narvik.

Referanseliste

- Bruneckienė, J., Zykiene, I. & Stankevičius, Č. V. (2016). Critical analysis of city attractiveness factors in Lithuania – Poland cross-border regions: the viewpoints of businessmen and youth. *Journal of Geography, Politics and Society*, 6(2), 45-58. <https://doi.org/10.4467/24512249JG.16.012.5457>
- Bull, H. H., Norman, V. & Aasbrenn, K. (2020). NOU 2020:15 Det handler om Norge: Rapport fra utvalg om demografiutfordringer i distriktene. *Plan*, 52(4), 8-15. <https://doi.org/10.18261/ISSN1504-3045-2020-04-03>
- Eriksen, I. M. & Andersen, P. L. (2021). NOVA Rapport - Ungdoms tilhørighet, trivsel og framtidsplaner i Distrikts-Norge. En flermetodisk analyse av betydningen av bosted, kjønn og sosioøkonomiske ressurser.
- Fodnesbergene, G. (2008). *Flyttemotivundersøkelsen 2008 : dokumentasjonsrapport* (Bd. 2008/68). Statistisk sentralbyrå.
- Grimsrud & Aure. (2013). Tilflytting for enhver pris. *En studie av utflyttingsarbeid i norske distriktskommuner. Ideas2evidence rapport*, 4, 2013.
- Hatling, L. & Dahl, I. (2020). Tilflytting-og rekrutteringsarbeid i distriktene-en oppsummering av kunnskap. I. Hentet fra [https://distriktssenteret.no/litteratur/tilflyttings-og](https://distriktssenteret.no/litteratur/tilflyttings-og....)
- Høydahl, E. (2023). *Bofaste og flyttere. En kohortanalyse av ungdomskull fra de var 15 til 35 år*. Statistisk sentralbyrå.
- Innovasjon Norge.no. (2022). *kundehistorie-Teco 2030*. Hentet 11.mai fra <https://www.innovasjon Norge.no/kundehistorie/teco-2030>
- Insch, A. & Sun, B. (2013). University students' needs and satisfaction with their host city. *Journal of place management and development*, 6(3), 178. <https://doi.org/10.1108/JPMD-03-2013-0004>
- Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? : innføring i samfunnsvitenskapelig metode* (3. utg. utg.). Cappelen Damm akademisk.
- Karlsen, K. A. & Myreng, K. (2021). *Unge voksnes motivasjon for å bo i Nord-Norge. En studie av aldersgruppa 19-35 år med tilknytning til landsdelen* [UiT Norges arktiske universitet].
- Kunnskapsbanken. (2023). *Barometer X - Ung i nord 2023*. Hentet 11.mai fra <https://www.kbnn.no/artikkel/barometer2023x>
- Menon. (2024). *Samfunnseffekter av grønne etableringer i Narvik kommune*. Hentet 18.mai fra <https://www.menon.no/wp-content/uploads/Samfunnseffekter-av-gronne-etableringer-i-Narvik-1.pdf>
- Midtbø, T. (2007). *Regresjonsanalyse for samfunnsvitere : med eksempler i SPSS*. Universitetsforl.
- Narvik.kommune.no. (2021). *Flytte til Narvik?* Hentet 11.mai fra <https://www.narvik.kommune.no/tjenester/prosjekter/tilflytter/>
- Narvik.kommune.no. (2022). *Kommuneplanens samfunnsdel 2022-2040*. Hentet 11. mai fra https://www.narvik.kommune.no/_f/p-1/i7bffbe9b-79c5-4450-a8cf-38a1d9708cdc/kommuneplanens-samfunnsdel-2022-2040_planforslag_06012022.pdf
- Narvik.kommune.no/aktuelt. (2023). *Aktuelt-gigantene slår seg sammen i narvik*. Hentet 11.mai fra <https://www.narvik.kommune.no/aktuelt/gigantene-slar-seg-sammen-i-narvik.359774.aspx>
- Nordtug. (2021). *Unge motivasjon for å bo i distriktene-rapport* Distriktssenteret. 58.
- Regjeringen. (2020a). *NOU 2020:15 Det handler om Norge — Utredning om konsekvenser av demografiutfordringer i distriktene*. Hentet 19.mai fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2020-15/id2788079/>

Regjeringen. (2020b). *NOU 2020: 12*

Næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn. Nærings-og fiskeridepartementet. Hentet 19.mai fra

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2020-12/id2776843/?ch=1>

Regjeringen. (2021). *Strategi for småbyer og større tettsteder som regionale kraftsentre. Kommunal-og distriktsdepartementet.* Hentet 11.mai fra

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/strategi-for-smabyer-og-storre-tettsteder-som-regionale-kraftsentre/id2862406/?q=Distriktsn%C3%A6ringsutvalget&ch=1>

Regjeringen. (2022-2023). *10 råd fra Ungdommens distriktspanel, Meld. St. 27 (2022–2023).* Distriktssenteret. Hentet 11.mai fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-27-20222023/id2985545/?ch=1>

Regjeringen. (2023). *NOU 2023:10 Leve og oppleve-Reisemål for en bærekraftig fremtid.* Hentet 11. mai fra <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2023-10/id2968657/?q=nordlysturisme&ch=16>

Ringdal, K. (2018). *Enhet og mangfold : samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode* (4. utg. utg.). Fagbokforl.

sikt.no. *Kunnskapssektorens tjenesteleverandør.* Hentet 11. mai fra <https://sikt.no/>

SSB. (2020). *Standard for sentralitet.* Hentet 19.mai fra <https://www.ssb.no/klasse/klassifikasjoner/128>

SSB. (2022). *Regionale befolkningsframskrivninger - Folketallet vil krympe i 40 prosent av kommunene fram mot 2050.* Hentet 11. mai fra

<https://www.ssb.no/befolkning/befolkningsframskrivninger/statistikk/regionale-befolkningsframskrivninger/artikler/folketallet-vil-krympe-i-40-prosent-av-kommunene-fram-mot-2050>

SSB. (2023). *Kommunefakta Narvik.* Hentet 11.mai fra <https://www.ssb.no/kommunefakta/narvik>

SSB. (2024a). *Folkevekst på 61 200 personar i 2023.* Hentet 11. mai fra <https://www.ssb.no/befolkning/folketall/statistikk/befolkning/artikler/folkevekst-pa-61-200-personar-i-2023>

SSB. (2024b). *Tabell 07459: Befolkning, etter region, alder, statistikkvariabel og år.* Hentet 19.mai fra <https://www.ssb.no/statbank/table/07459/tableViewLayout1/>

Storvoll, R. (2018). Unge framtidstemmer i nord. *Scandinavian Journal of Vocations in Development*, 3. <https://doi.org/10.7577/sjvd.2617>

Sørli, K. (2009). *Bolyst og stedsattraktivitet : motiver for å flytte og bo i distriktene* (Bd. 2009:111). Norsk institutt for by- og regionforskning.

Sørli, K., Aure, M. & Langset, B. (2012). *Hvorfor flytte? Hvorfor bli boende? Bo- og flyttemotiver de første årene på 2000-tallet.* Norsk institutt for by- og regionforskning.

Uit.no. *Studietilbud Narvik.* Hentet 19.mai fra <https://uit.no/studiesteder/narvik/studiebyen-narvik#studietilbud>

Uit.no/historie. *Om UiT- Narvik tekniske skole åpner.* Hentet 11. mai fra

https://uit.no/om/historie?fbclid=IwAR0IO-5HGbaU5HFupX3zwKVrx2xo3Qiuf_qnzVt0oHLHZWUBqPPerbEPY0#dok551048

Uit.no/nyheter. (2024). *Narvik: UiT starter samlingsbasert lærerutdanning.* Hentet 11. mai fra

https://uit.no/nyheter/artikkel/kortnytt?p_document_id=836832&fbclid=IwAR2VTPVjWduPbs9HR1JOuL3Cq_EVIAkqgzWbL13iR5g2AepvqiLUNIf8xs